

รายงาน

การวิจัยและประเมินผล โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (ผปม.)

ภาพประชาชนไทย ชาว ภาทวัน้อย
พร้อมใจไม่ขายเสียง

สำนักงานนโยบายและแผนมหาดไทย
กระทรวงมหาดไทย

บทที่ 1	<u>บทนำ</u>	
	(1) วัตถุประสงค์ของการวิจัยประเมินผล	1
	(2) วิธีการวิจัยประเมินผล	2
	(3) แนวทางการปฏิบัติงานของชุดเผยแพร่ประชาธิปไตย ระดับหมู่บ้าน (ชป. ผปม.)	8
บทที่ 2	<u>ผลของโครงการ ผปม. ต่อการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด</u>	
	(1) ลักษณะการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด	15
	(2) การดำเนินงานของจังหวัดในการป้องกันการซื้อเสียงเลือกตั้ง	16
	(3) สภาพการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งในอดีต	18
	(4) ทศนคติของประชาชนต่อการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง	21
	(5) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง	22
	(6) ความเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของชุดเผยแพร่ • ประชาธิปไตย	23
บทที่ 3	<u>การสังเกตการณ์การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล</u>	
	(1) การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล เมืองบุรีรัมย์	31
	(2) การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น จ. กาญจนบุรี	36
	(3) การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล เมืองพะเยา	42
	(4) การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาลตำบลชุมแพ จ. ขอนแก่น	46
	(5) การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล เมืองชุมพร	48

บทที่ 4	<u>ผลการดำเนินการตามโครงการ ผปม.</u>	
(1)	จังหวัดเชียงราย	52
(2)	จังหวัดเพชรบูรณ์	55
(3)	จังหวัดอุบลราชธานี	57
(4)	จังหวัดชัยภูมิ	58
(5)	จังหวัดปราจีนบุรี	61
(6)	จังหวัดระยอง	63
(7)	จังหวัดลพบุรี	65
(8)	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	67
(9)	จังหวัดนครศรีธรรมราช	69
(10)	จังหวัดระนอง	71
บทที่ 5	<u>เคราะห์ผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ</u>	
(1)	ประเมินผลการปฏิบัติงานของชุดเผยแพร่ประชาธิปไตย ระดับหมู่บ้าน (ชป. ผปม.)	73
(2)	ปัญหาที่พบจากการดำเนินงานตามโครงการ ผปม.	76
(3)	ข้อเสนอปรับปรุงการปฏิบัติงานตามโครงการ ผปม.	78

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัยประ เภ็นผล

1.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการหาเสียงเลือกตั้งและการเลือกตั้งของประชาชน กรณีตัวอย่างการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาเทศบาล

1.2 เพื่อศึกษาแนวความคิดของประชาชนต่อการซื้อเสียงเลือกตั้ง

1.3 เพื่อศึกษาลักษณะการรวมกลุ่มพรรคต่อด้านการซื้อเสียงเลือกตั้งของประชาชน

1.4 เพื่อศึกษาถึงวิถีชีวิตของประชาชนในการมีส่วนร่วมปกครองตนเองระดับหมู่บ้าน ตามหลักการประชาธิปไตย

2. ขอบเขตของการวิจัยประ เภ็นผล

2.1 ศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เฉพาะการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาเทศบาล

2.2 ศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการซื้อเสียงเลือกตั้งและลักษณะการรวมตัวของประชาชนเพื่อพรรคต่อด้านการซื้อเสียงเลือกตั้ง

2.3 ศึกษาวิเคราะห์การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองระดับหมู่บ้าน ตามหลักการประชาธิปไตย

3. ประ เภ็นต้นของการวิจัยประ เภ็นผล

3.1 ผู้สมัครรับเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาเทศบาล มีวิธีในการหาเสียงเลือกตั้งอย่างไร

3.2 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีพฤติกรรมของการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างไร

3.3 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีทัศนคติต่อการซื้อเสียงเลือกตั้งอย่างไร และมีการดำเนินการต่อต้านคัดค้านการซื้อเสียงเลือกตั้งอย่างไร

3.4 การปกครองระดับหมู่บ้านประชาชนมีส่วนร่วมเพียงใด

4. วิธีการวิจัยประเมินผล

การวิจัยประเมินผล "โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยในระดับหมู่บ้าน" เป็น การศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยจัดเก็บข้อมูลด้วยการซักถาม และสนทนาคอกกลุ่มเป้าหมายในลักษณะคำถามเปิด เพื่อค้นหาลักษณะความสัมพันธ์หรือ ผลกระทบของโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยในระดับหมู่บ้าน ต่อการหาเสียงเลือกตั้ง ของผู้สมัครรับเลือกตั้งการตัดสินใจใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ทั้งคนคิดต่อการซื้อเสียง เลือกตั้งการคัดค้านการซื้อเสียงเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครอง หมู่บ้าน

5. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประเมินผล

5.1 การสังเกตการณ์การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด ระหว่าง วันที่ 8 - 15 กรกฎาคม 2534 ในพื้นที่ ดังนี้

5.1.1 จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอสมเด็จ เก็บข้อมูลในพื้นที่

4 ตำบล ๆ ละ 1 หมู่บ้าน คือ

- (1) หมู่ที่ 2 ตำบลหนองแวง
- (2) หมู่ที่ 4 ตำบลผาเสวย
- (3) หมู่ที่ 8 ตำบลสมเด็จ
- (4) หมู่ที่ 14 ตำบลแขวงบาดาล

5.1.2 จังหวัดเลย อำเภอเมืองเลย เก็บข้อมูลในพื้นที่

4 ตำบล ๆ ละ 1 หมู่บ้าน คือ

- (1) หมู่ที่ 9 ตำบลน้ำสวย
- (2) หมู่ที่ 2 ตำบลนาดีบคำ
- (3) หมู่ที่ 4 ตำบลนาเขม
- (4) หมู่ที่ 7 ตำบลนาโง้ง

5.1.3 จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอดอนเจดีย์ เก็บข้อมูลในพื้นที่
4 ตำบล ๆ ละ 1 หมู่บ้าน คือ

- (1) หมู่ที่ 6 ตำบลทะเลบก
- (2) หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสาหร่าย
- (3) หมู่ที่ 2 ตำบลดอนเจดีย์
- (4) - - ตำบลสระกระโจม

5.1.4 จังหวัดสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร เก็บข้อมูล
ในพื้นที่ 4 ตำบล ๆ ละ 1 หมู่บ้าน คือ

- (1) หมู่ที่ 3 ตำบลชัยมงคล
- (2) หมู่ที่ 7 ตำบลบางไทรวัด
- (3) หมู่ที่ 3 ตำบลบางหญ้าแพรก
- (4) หมู่ที่ 4 ตำบลนาดี

5.1.5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอเมืองสุราษฎร์ เก็บข้อมูล
ในพื้นที่ 4 ตำบล ๆ ละ 1 หมู่บ้าน คือ

- (1) หมู่ที่ 2 ตำบลคลองน้อย
- (2) หมู่ที่ 3 ตำบลคลองจั่น
- (3) หมู่ที่ 1 ตำบลขุนทะเล
- (4) หมู่ที่ 3 ตำบลบางไผ่

5.2 การสังเกตการณ์เลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล ระหว่างวันที่
17 - 22 กรกฎาคม 2534 ในพื้นที่ ดังนี้

5.2.1	<u>เทศบาลเมืองบุรีรัมย์</u>	อำเภอเมือง	จังหวัดบุรีรัมย์
5.2.2	<u>เทศบาลตำบลชุมแพ</u>	อำเภอชุมแพ	จังหวัดขอนแก่น
5.2.3	<u>เทศบาลเมืองพะเยา</u>	อำเภอเมือง	จังหวัดพะเยา
5.2.4	<u>เทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น</u>	อำเภอด่านมะกอก	จังหวัดกาญจนบุรี
5.2.5	<u>เทศบาลเมืองชุมพร</u>	อำเภอเมือง	จังหวัดชุมพร

5.3 จังหวัดตัวอย่าง เลือกพื้นที่จังหวัดตัวอย่างในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคกลาง และภาคใต้ โดยการสุ่มตัวอย่าง ภาคละ 2 จังหวัด เป็นจังหวัดใหญ่หนึ่งจังหวัด และจังหวัดเล็กหนึ่งจังหวัด แต่ละจังหวัดสุ่มพื้นที่อำเภอ จำนวน 4 อำเภอ จำแนกตามลำดับชั้นอำเภอ ชั้น 1 - 5 แต่ละอำเภอพิจารณาคัดเลือกพื้นที่เก็บข้อมูล 1 ตำบล ๆ ละ 1 หมู่บ้าน ดังนี้

5.3.1 ภาคเหนือ

(1) จังหวัดเชียงราย

1.1) อำเภอเชียงแสน	หมู่ที่ 7	ตำบลป่าสัก
1.2) อำเภอเชียงของ	หมู่ที่ 2	ตำบลห้วยซ้อ
1.3) อำเภอเทิง	บ้านป่าตัน	ตำบลสันกลาง
1.4) อำเภอพาน	หมู่ที่ 4	ตำบลสันทรายงาม

(2) จังหวัดเพชรบูรณ์

2.1) อำเภอวังโป่ง	หมู่ที่ 9	ตำบลวังसार
2.2) อำเภอหล่มสัก	หมู่ที่ 6	ตำบลวัดป่า
2.3) อำเภอน้ำหนาว	หมู่ที่ 2	ตำบลโคกมน
2.4) อำเภอศรีเทพ	หมู่ที่ 5	ตำบลคลองกระจิง

5.3.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(1) จังหวัดอุบลราชธานี

1.1) อำเภอเดชอุดม	หมู่ที่ 1	ตำบลบัวงาม
1.2) อำเภอหัวตะพาน	หมู่ที่ 1, 2	ตำบลเค็งใหญ่
1.3) อำเภอกุดข้าวปุ้น	หมู่ที่ 5	ตำบลโนนสว่าง
1.4) อำเภอเขื่องใน	หมู่ที่ 5	ตำบลกอเอ็ง

(2) จังหวัดชัยภูมิ

2.1) อำเภอบ้านเขว้า	หมู่ที่ 8	ตำบลตลาดแล้ง
2.2) อำเภอป่าเหล็งรังค์	หมู่ที่ 12	ตำบลโคกเจริญรัมย์
2.3) อำเภอภูเขียว	หมู่ที่ 8	ตำบลโถไธ
2.4) อำเภอหนองบัวแดง	หมู่ที่ 3	ตำบลกุดชุมแสง

5.3.3 ภาคตะวันออก

(1) จังหวัดปราจีนบุรี

1.1) อำเภอภินทรบุรี	หมู่ที่ 5	ตำบลบ้านนา
1.2) อำเภอศรีมหาโพธิ์	หมู่ที่ 11	ตำบลหนองโพรง
1.3) อำเภอนาดี	หมู่ที่ 6	ตำบลสำพันตา
1.4) อำเภอบ้านสร้าง	หมู่ที่ 1	ตำบลบ้านสร้าง

(2) จังหวัดระยอง

2.1) อำเภอบ้านฉาง	หมู่ที่ 3	ตำบลสำนักท้อน
2.2) อำเภอแกลง	บ้านชากตะไคร้	ตำบลวังหว้า
2.3) อำเภอบ้านค่าย	หมู่ที่ -	ตำบลบ้านค่าย
2.4) อำเภอปลวกแดง	หมู่ที่ 1	ตำบลชะหาร

5.3.4 ภาคกลาง

(1) จังหวัดลพบุรี

1.1) อำเภอพัฒนานิคม	หมู่ที่ 1	ตำบลคีลัง
1.2) อำเภอท่าหลวง	หมู่ที่ 4	ตำบลแก่งฝิ่งกุด
1.3) อำเภอชัยบาดาล	หมู่ที่ 2	ตำบลลานารายณ์
1.4) อำเภอบ้านหมี่	หมู่ที่ 5	ตำบลมหาสอน

(2) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.1) อำเภอทับสะแก	หมู่ที่ 5	ตำบลเขาถ้ำ
2.2) อำเภอบางสะพาน	หมู่ที่ 1	ตำบลร้อนทอง
2.3) อำเภอกุยบุรี	หมู่ที่ 6	ตำบลไร่ใหม่
2.4) อำเภอปราณบุรี	หมู่ที่ 4	ตำบลสามร้อยยอด

5.3.5 ภาคใต้

(1) จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1) อำเภอปากพนัง	บ้านแสงวิมาน	ตำบลคลองน้อย
1.2) อำเภอร่อนพิบูลย์	บ้านท่าเรือ	ตำบลเสาธง
1.3) อำเภอนาบอน	หมู่ที่ 9	ตำบลเก้าแสน
1.4) อำเภอหัวไทร	บ้านบางตะพาน	ตำบลเขาพังไกร

(2) จังหวัดระนอง

2.1) อำเภอกะเปอร์	บ้านทองหลาง	ตำบลบ้านนา
2.2) อำเภอกระบุรี	บ้านหินวัง	ตำบล จปร.
2.3) อำเภอละอุ่น	หมู่ที่ 4	ตำบลบางแก้ว
2.4) อำเภอเมือง	หมู่ที่ 3	ตำบลหาดส้มแป้น

5.4 การทดสอบแนวทางสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล

ได้มีการทดสอบแนวทางสัมภาษณ์และจัดเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย ประเมินผล ที่จังหวัดพิษณุโลก ระหว่างวันที่ 30 กรกฎาคม - 2 สิงหาคม 2534 ในพื้นที่อำเภอวังทอง (หมู่ที่ 11 ตำบลวังทอง) และอำเภอนครไทย (หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านพร้าว)

5.5 กลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูล

5.5.1 การสังเกตการณ์การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด

ออกจัดเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 8 - 15 กรกฎาคม 2534 (วันเลือกตั้ง 14 กรกฎาคม) การจัดเก็บข้อมูลมี 2 ประเภท คือ

ประเภทแรก การสังเกตการณ์ ผู้ช่วยนักวิจัยซึ่งทำหน้าที่ ในการจัดเก็บข้อมูลจะทำการสังเกตการณ์เชิงประจักษ์ แล้วประมวลความคิดเห็นจาก สิ่งที่พบประกอบการวิจัย ซึ่งประเด็นการสังเกตการณ์ มีดังนี้

- (1) ร่วมสังเกตการณ์ การหาเสียงเลือกตั้ง หรือวิธีการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- (2) สังเกตการณ์แผนป้ายใบปลิวโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร ว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด

- (3) สิ่งเกิดการณ์แผ่นดินไหวรุนแรงต่อต้านการซื้อเสียง
เลือกตั้งของทางราชการมีปริมาณมากน้อยเพียงใด
- (4) สิ่งเกิดการณ์ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน
ในวันเลือกตั้ง

ประเภทสอง การสนทนาและสัมภาษณ์กลุ่มประชากร

เป้าหมาย ประกอบด้วย

- (1) นายอำเภอ
- (2) ชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับตำบลและหมู่บ้าน
- (3) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือกรรมการหมู่บ้าน
- (4) กลุ่มประชาชนในหมู่บ้าน
- (5) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

5.5.2 การสังเกตการณ์การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล

ออกจัดเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 17 - 22 กรกฎาคม 2534 (วันเลือกตั้ง 21 กรกฎาคม 2534) การจัดเก็บข้อมูลมี 2 ประเภท คือ

ประเภทแรก การสังเกตการณ์ในลักษณะเกี่ยวกับการ
เลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด มีประเด็นการสังเกตการณ์ ดังนี้

- (1) การหาเสียงเลือกตั้ง หรือวิธีการหาเสียงของผู้สมัคร
- (2) ป้ายโฆษณาหาเสียงของผู้สมัคร
- (3) ป้ายและการรณรงค์ต่อต้านการซื้อเสียงบริเวณเขตเทศบาล
- (4) สิ่งเกิดการณ์ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน

ประเภทสอง การสนทนาและสัมภาษณ์ประชากรเป้าหมาย

ประกอบด้วย

- (1) ชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยของเทศบาล
- (2) กลุ่มพนักงานเทศบาล
- (3) กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ในเขตเทศบาล
- (4) ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล

5.5.3 การเก็บข้อมูลในจังหวัดตัวอย่าง ออกจัดเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 19 สิงหาคม - 1 กันยายน 2534 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

- (1) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดจังหวัด
- (2) นายอำเภอ
- (3) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
- (4) ชุดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับหมู่บ้าน
- (5) ประชาชนในหมู่บ้าน

6. แนวทางการปฏิบัติงานของชุดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับหมู่บ้าน (ชป. ผปม.)

6.1 องค์ประกอบของชุดปฏิบัติการระดับหมู่บ้าน จำนวน 4 คน ซึ่งปฏิบัติงานในทุกหมู่บ้าน ประกอบด้วย

- (1) ทหาร 3 เหล่าทัพ หรืออาสาสมัครทหารพราน หรือ คชด. หรือเจ้าหน้าที่ นพค. หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรที่มีหน่วยปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ จำนวน 1 คน
- (2) ข้าราชการครู ซึ่งอยู่ในพื้นที่ จำนวน 1 คน
- (3) อาสาสมัครของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ ผสส. หรือ อสม. จำนวน 1 คน
- (4) อาสาสมัครอื่น ๆ อีก 1 คน ซึ่งนายอำเภอพิจารณาแต่งตั้ง และควรเป็นผู้นำตามธรรมชาติ

(วิทยุด่วนมาก ที่ มท 0403/ว 661 ลงวันที่ 26 เมษายน 2534)

สำหรับในเขตเทศบาลให้เทศบาลแบ่งชุมชนในเขตเทศบาลออกเป็นเขต ๆ ตามความเหมาะสม และให้เทศบาลจัดชุดปฏิบัติการชุดละ 4 คน เข้าดำเนินงานตามโครงการในเขตชุมชน โดยองค์ประกอบของชุดปฏิบัติการประกอบด้วย (วิทยุด่วนที่สุด ที่ มท 0403/ว 667 ลงวันที่ 29 เมษายน 2534)

- (1) พนักงานเทศบาล ซึ่งปลัดเทศบาลเห็นชอบ จำนวน 1 คน

- (2) เจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 คน
- (3) ครูเทศบาล 1 คน
- (4) บุคคลที่นายกเทศมนตรีเห็นสมควร 1 คน

6.2 เป้าหมายการทำงานของชุดปฏิบัติการระดับหมู่บ้าน

ชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน มีเป้าหมายในการทำงาน 4 ประการ คือ (กรมการปกครอง, คู่มือชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน, สิงหาคม 2534)

- (1) ให้ประชาชนในหมู่บ้านเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งและไม่ยอมให้มีการซื้อขายเสียงในหมู่บ้าน
- (2) ให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดศักดิ์ศรีและไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลใด ๆ ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- (3) สร้างพลังมวลชนที่มีอุดมการณ์ต่อต้านการซื้อขายเสียง
- (4) คู่ครองป้องกันให้ประชาชนมีอิสระในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

6.3 ภารกิจของชุดปฏิบัติการระดับหมู่บ้าน

ชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านทั้ง 4 คน จะแบ่งภารกิจหน้าที่ของแต่ละคน ออกเป็น 4 หน้าที่ ดังนี้

คนที่ 1 เป็นหัวหน้าชุดและทำหน้าที่เผยแพร่ประชาธิปไตย
หน้าที่ สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนโดยเฉพาะการเลือกตั้ง

วิธีการ

- (1) นำชุดปฏิบัติการเข้าพบและรายงานตัวต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือ ความอนุเคราะห์ และขอคำปรึกษาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน
- (2) ศึกษาข้อมูลทุกด้านของหมู่บ้าน โดยการพูดคุยกับผู้นำในหมู่บ้าน
- (3) สร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้านและกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน โดยการรับทุกข์ผูกมิตร เป็นต้น

(4) ชี้แจงให้ควมรู้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยแก่ชาวบ้านในทุกโอกาส เช่น การเยี่ยมตามบ้าน การพบปะพูดคุย การชี้แจงในงานบุญ ซึ่งอาจกระทำโดยคนเดียวหรือร่วมกับสมาชิกในชุดปฏิบัติการ

(5) ประเด็นที่ต้องชี้แจงเผยแพร่ประชาธิปไตย ได้แก่

5.1) ประชาธิปไตย คือ การที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองประเทศ ซึ่งประชาชนจะเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตน

5.2) วิธีชีวิตประชาธิปไตย คือ การใช้ชีวิตประจำวันที่มีหลักเกณฑ์ ได้แก่

- การปรึกษาหารือ
- การตัดสินใจร่วมกันโดยใช้เหตุผลและเสียงข้างมาก
- การอยู่ร่วมกันโดยเคารพกติกาและกฎหมาย
- การมีสิทธิเสรีภาพ แต่ต้องไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน
- การรักษาสาธารณสมบัติร่วมกัน
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน

5.3) ความสำคัญของการเลือกตั้ง คือ การเลือกคนไปทำหน้าที่แทนเราพูดแทนเรา และคิดแทนเรา

5.4) หน้าที่ของผู้แทนราษฎร

- ทำหน้าที่แทนตัวเราในเรื่องการออกกฎหมาย
- ทำหน้าที่แทนตัวเราในเรื่องการควบคุมรัฐบาล
- นำเรื่องทุกข์ร้อนของเราไปบอกรัฐบาลให้แก้ไข

5.5) ผู้แทนที่ดี ต้อง

- ชื่อสัตย์ สุจริต
- ไม่ทอดทิ้งประชาชน
- ไม่คดโกงประชาชน โดยเอาเงินไปซื้อเสียง หรือ

จ้างประชาชนให้ไปเลือกตนเป็นผู้แทน

- มีความรู้ความสามารถ
- มีคุณธรรม

5.6) ลักษณะของผู้แทนไม่ดี

- ใช้เงินซื้อเสียงหรือใช้สิ่งของล่อให้ไปเลือกคน
- เป็นนักเลงหัวไม้
- เป็นผู้มีอิทธิพล และประวัติเสื่อมเสีย
- คดโกง ไม่ซื่อสัตย์

5.7) ผลเสียที่เกิดจากการซื้อเสียง

- ทำให้ผู้แทนไปถกนทุนคืน
- เปิดโอกาสให้คนมีเงินแต่ไม่หวังดีต่อประเทศชาติ
ใช้เงินซื้อเสียงและเข้าไปเป็นใหญ่ในแผ่นดิน ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อชาติบ้านเมือง
- คนที่ใช้เงินซื้อเสียงมักจะเป็นคนไม่จริงจัง เมื่อ
ได้เป็น ส.ส. ก็จะออกกฎหมายเป็นประโยชน์กับคนบางกลุ่ม แต่เป็นอันตรายต่อ
ประเทศชาติส่วนรวม

- คนซื้อเสียงอาจรับเงินมาจากนายทุนต่างชาติ
ที่ไม่หวังดีต่อประเทศไทย

- อาจทำให้มีการขายชาติได้

5.8) หน้าที่ของประชาชนในการป้องกันการซื้อเสียงเลือกตั้ง

- ให้ความรู้เรื่องการเลือกตั้ง และอันตรายของการ
ซื้อเสียง แก่เพื่อนบ้านและคนในครอบครัว

- ติดตามข่าวคราว ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการ
ซื้อเสียง และแจ้งทางราชการ

- ต่อต้านการซื้อเสียงทุกชนิด

- ไม่รับเงินหรือสิ่งของจากผู้ใด เป็นสิ่งแลกเปลี่ยน
เพื่อไปเลือกตั้ง

5.9) แนวทางปฏิบัติของประชาชนในการเลือกตั้ง

- ไปเลือกตั้งทุกครั้ง
- ชักชวนคนอื่นไปเลือกตั้ง
- สอดส่องดูแลไม่ให้มีการโกงการเลือกตั้ง

คนที่ 2 ทำหน้าที่ด้านเศรษฐกิจ

หน้าที่ แนะนำช่วยเหลือราษฎรในการประกอบอาชีพ เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยไม่ตกเป็นทาสของผู้มีอิทธิพล

วิธีการ

(1) สืบหาสภาพความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้าน โดยแยกเป็นคนรวย คนฐานะปานกลาง คนยากจน และให้ความสำคัญแก่กลุ่มคนที่ยากจนและด้อยโอกาส เพื่อหาทางช่วยเหลือ

(2) ศึกษาปัญหาความทุกข์ร้อนของคนยากจนและด้อยโอกาส เช่น เรื่องเจ็บไข้ได้ป่วย เรื่องอาชีพและรายได้ การไม่ได้รับการบริการจากรัฐ เป็นต้น จัดทำบัญชีและให้ความช่วยเหลือ หากไม่สามารถช่วยเหลือได้ ให้แจ้งอำเภอทราบ เพื่อช่วยเหลือต่อไป

(3) ขอความช่วยเหลือจากทางราชการเข้าไปสู่หมู่บ้าน

(4) แนะนำชาวบ้านให้รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ละเลิกอบายมุข

(5) ดูแลไม่ให้มีการเอาโรคเอาเปรียบในการค้าขาย ถ้ามีปัญหาและไม่สามารถแก้ไขได้ให้ประสานกับทางอำเภอ

(6) ชี้แนะให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การไม่ใช้สารเคมีหรือถ้าจะใช้ก็ใช้อย่างถูกต้อง การใช้ปุ๋ยธรรมชาติ การไม่ตัดไม้ทำลายป่า การรักษาแหล่งน้ำลำธาร การรักษาความสะอาด รักษาสุขภาพอนามัย เป็นต้น

คนที่ 3 ด้านมวลชน

หน้าที่ ใช้กลุ่มมวลชนที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นแนวร่วมพิทักษ์ประชาธิปไตย

วิธีการ

(1) ค้นหากลุ่มที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นแล้วในหมู่บ้าน

(2) เข้าคลุกคลีกับกลุ่มต่าง ๆ ด้วยการเข้าร่วม และให้ความช่วยเหลือกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อสร้างศรัทธาและความเชื่อถือ

(3) พบปะผู้นำกลุ่มต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และขยายแนวความคิดในเรื่องต่อไปนี้

- 3.1) การเลือกตั้งที่ถูกต้อง
- 3.2) ผลเสียของการซื้อขายเสียง
- 3.3) ข้อดีด้านการซื้อเสียง

(4) ร่วมกิจกรรมการพัฒนาในหมู่บ้านทุกครั้งและพยายามชี้ให้คนมาร่วมกิจกรรมได้รู้ถึงการทำประโยชน์แก่สังคมหรือ/และประเทศชาติ

(5) จัดตั้งกลุ่มต่อต้านการซื้อเสียงเลือกตั้ง เพื่อเป็นแนวร่วมในการพิทักษ์ประชาธิปไตยโดยโดยดำเนินการ ดังนี้

- 5.1) สอดส่องดูแลบุคคลที่มีพฤติกรรมจะซื้อขายเสียง
- 5.2) เกาะติดเพื่อสร้างความเข้าใจและเอาเป็นพวก
- 5.3) ถ้ามีปัญหาให้แจ้งชุดปฏิบัติการตำบล หรือทางอำเภอ

คนที่ 4 ด้านการข่าวและดำรงรักษามวลชน

หน้าที่ ให้การปกป้อง คุ้มครองดำรงรักษามวลชนและแนวร่วมที่มีอุดมการณ์ต่อต้านการซื้อเสียง

วิธีการ

(1) ประสานกับฝ่ายมวลชน ขกทราวจฯ วนมวลชนที่ได้รับการจัดตั้งแล้ว เพื่อต่อต้านการซื้อเสียง

(2) คุ้มครองกลุ่มต่อต้านการซื้อเสียงที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้ทำหน้าที่ได้สะดวก ปลอดภัย

(3) ดูแลชาวบ้านไม่ให้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือการข่มขู่หลอกลวงของผู้ใด

(4) จัดตั้งอาสาสมัครผู้ให้ข่าวในพื้นที่ และประสานกับหน่วยข่าวอื่นในพื้นที่

(5) ติดตามสอดส่องดูแลพฤติกรรมของคนแปลกหน้า โดยทำหน้าที่
ด้านการข่าว และจัดตั้งแกนข่าวของคนขึ้นมา

(6) ถ้ามีบุคคลหรือกลุ่มใดมาต่อต้านขัดขวางการทำงานของกลุ่ม
มวลชนของเรา ก็ให้หาทางป้องกัน

(7) แจ้งข่าวสารที่เป็นภัยต่อการเลือกตั้งต่ออำเภอ

(8) ดูแลไม่ให้มีการซื้อขายเสียงในการเลือกตั้ง

(9) คัดกรองประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเสรีและปลอดภัย

6.4 การสนับสนุนการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการระดับหมู่บ้าน

กรมการปกครอง ได้ชักจูงแนวทางปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
เพื่อสนับสนุนโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ดังนี้ (หนังสือด่วนที่สุด
ที่ มท 0409/ว 492 ลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2534)

(1) ให้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่มวลชนสัมพันธ์กับกลุ่มมวลชน
ระดับต่าง ๆ ในตำบล หมู่บ้าน เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคย และความสนิทสนม
กับผู้นำต่าง ๆ โดยประชาสัมพันธ์ให้ราษฎร กลุ่มมวลชนต่าง ๆ ในพื้นที่ทราบถึงภารกิจ
ของชุดปฏิบัติการ ผปม. รวมถึงการให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่าง
เต็มกำลังความสามารถ

(2) ให้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประสานการปฏิบัติกับชุดปฏิบัติการ ผปม.
โดยให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ เท่าที่หาได้ตามสภาพ
แห่งท้องถิ่น เพื่อให้การปฏิบัติการกิจของชุดปฏิบัติการ ผปม. มีความคล่องตัวและเกิด
ประโยชน์แก่ชุมชนอย่างเต็มที่ ตามที่ชุดปฏิบัติการ ผปม. ร้องขอ

(3) สอดส่อง ดูแล อย่าให้มีการใช้อิทธิพลหรือกำลังข่มขู่ คุกคาม
ทำร้ายหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของชุดปฏิบัติการ ผปม. เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่
ของชุดปฏิบัติการ ผปม. สำเร็จเรียบร้อยและเป็นไปตามเป้าหมาย รวมทั้งนโยบาย
ของทางราชการที่วางไว้ในเวลาที่กำหนด

บทที่ 2

ผลของโครงการ ผบม. ต่อการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด

การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2534 เป็นระยะเวลาประมาณ 2 เดือน หลังจากชุดปฏิบัติภารกิจเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (ชป.ผบม.) ได้ปฏิบัติงาน จะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของ ชป.ผบม. ว่าจะก่อให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนเพียงใด การศึกษาการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัด ดำเนินการในพื้นที่ 5 จังหวัด คือ จังหวัด กาสสินธุ์ เลย สุพรรณบุรี สมุทรสาคร และสุราษฎร์ธานี ซึ่ง สรุปผลของการศึกษาถึงผลของโครงการ ผบม. ต่อการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัดได้ ดังนี้

1. ลักษณะการหาเสียงของผู้สมัคร

รับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด

1.1 ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกจังหวัด ไม่มีการปราศรัยหาเสียงเพื่อแถลงนโยบายให้ประชาชนทราบ ไม่ว่าจะเป็นในเขตตัวอำเภอ ตำบลหรือหมู่บ้าน (ยกเว้นที่อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่จัดชุมนุมประชาชนแจ้งให้ผู้สมัครมาแถลงนโยบายซึ่งดำเนินการได้ครั้งเดียว)

1.2 ลักษณะการหาเสียงที่กระทำคือ การใช้รถตระเวนโฆษณาหาเสียงไปตามถนนในเขตเทศบาล สุขาภิบาล และในเขตตำบล หมู่บ้าน พร้อมกับการติดโปสเตอร์ รูปภาพ และหมายเลขผู้สมัคร บางพื้นที่โปสเตอร์หาเสียงมีน้อยไม่ครบทุกหมายเลข

1.3 บางจังหวัดผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียงโดยการปรากฏตัวต่อที่ประชุมหมู่บ้าน งานบุญ งานวัดต่าง ๆ เพื่อพบปะประชาชนแต่ไม่มีการพูดคุยกะปราศรัยหาเสียง

1.4 ไม่ปรากฏว่ามีผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดเข้ามาติดต่อผู้นำหมู่บ้าน กลุ่ม/องค์กรประชาชนในหมู่บ้าน และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ช่วยหาเสียงให้ แม้แต่บุคคลที่เคยเป็นหัวคะแนนมาก่อนก็ไม่กล้าแสดงตัวสนับสนุนผู้สมัครรายใดรายหนึ่งอย่างชัดเจน เนื่องจากมีความระมัดระวังตัวเองว่าจะถูกจับผิดจากชุดเผยแพร่ประชาธิปไตย

1.5 มีผู้สมัครบางหมายเลขในบางจังหวัดที่เข้าไปพบปะพูดคุยกับประชาชนในหมู่บ้าน แต่ก็ไม่สามารถเข้าไปพบประชาชนได้ทุกหมู่บ้าน

สรุป การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัดยังคงรักษารูปแบบเดิม คือไม่มีการปราศรัยหาเสียงเพื่อแถลงนโยบายให้ประชาชนได้รับทราบ มีเพียงการใช้รถตระเวนโฆษณาชื่อผู้สมัคร หมายเลขผู้สมัคร และคิดโปสเตอร์ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ลักษณะการหาเสียงดังกล่าวทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขาดข้อมูลในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่ดี

สำหรับวิธีการหาเสียงโดยอาศัยระบบห้วคะแนนภายในหมู่บ้านนั้น ปรากฏว่าไม่มีการเคลื่อนไหวอย่างเปิดเผย ทั้งตัวผู้สมัครและผู้เป็นห้วคะแนน เนื่องจากขบ. ผบม. ตามหมู่บ้านต่าง ๆ คอยติดตามความเคลื่อนไหวการหาเสียงในหมู่บ้านตลอดเวลา นอกจากนั้นในกลุ่มประชาชนเอง เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน ไม่มีใครกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยในการสนับสนุนผู้สมัครหมายเลขใดหมายเลขหนึ่ง เพราะกลัวว่าจะถูกเพ่งเล็งว่าเป็นห้วคะแนน

2. การดำเนินงานของจังหวัดในการ ป้องกันการใช้เสียงเลือกตั้ง

2.1 ในระดับจังหวัดและอำเภอ ได้จัดให้มีการรณรงค์ชักชวนประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และต่อต้านการซื้อ - ขาย เสียงเลือกตั้ง โดยการร่วมมือของนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ และประชาชนในหมู่บ้าน การรณรงค์ดังกล่าวจะกระทำในตัวจังหวัด หรือตัวอำเภอ เพื่อหวังผลในการประชาสัมพันธ์ผลงานของจังหวัด และอำเภอ มากกว่าจะหวังผลประชาสัมพันธ์ที่ประชาชนในหมู่บ้าน

2.2 ระดับอำเภอ นายอำเภอเน้นนโยบายต่อกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้งอย่างจริงจังและเน้นถึงโทษต่อการกระทำผิดกฎหมาย

2.3 การรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยละเว้น การขายสิทธิเลือกตั้งผ่านนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ไปยังผู้ปกครอง และให้มีการประกวดคำขวัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามโรงเรียนต่าง ๆ

2.4 บางพื้นที่ใช้ความเชื่อทางไสยศาสตร์ โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาร่วมกันปฏิบัติตนต่อหน้าพระพุทธรูป และอาศัยคำสั่งสอนทาง พุทธศาสนาด้วยการให้เจ้าคณะจังหวัดเทศน์สั่งสอนเพื่อเป็นการโน้มน้าวจิตใจให้มีความซื่อสัตย์ต่อการเลือกตั้ง

2.5 บางพื้นที่ นายอำเภอ มอบหมายภารกิจให้ ชป.ผบม. ตรวจสอบบัญชี รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกหลังคาเรือน พร้อมประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

สรุป การดำเนินงานของจังหวัดและอำเภอในการป้องกันการซื้อเสียงเลือกตั้งนั้น หลายจังหวัดได้มีการรณรงค์กันอย่างจริงจัง ซึ่งการรณรงค์ดังกล่าว อาจมีปัจจัยมาจาก การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งซ่อมไม่กี่จังหวัด และเป็นช่วงของการทดสอบการทำงานของ ชป.ผบม. ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเอาใจริงต่อการดำเนินงาน ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานดังกล่าว ที่ปรากฏชัดคือ การสร้างความตื่นตัวทางการเมืองให้กับประชาชนได้ในระดับหนึ่ง ในระยะยาวจะเป็นการสะสมความรู้ทางการเมืองในหมู่ประชาชนได้เป็นอย่างดี

ข้อสังเกตประการสำคัญคือการกำชับ และเอาใจริงต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการเลือกตั้งของทางราชการ ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านบางส่วนที่เคยเป็นหัวคะแนนต้องลดบทบาทลงไม่กล้ากระทำอีก ซึ่งในอดีตแล้วก่อนวันเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นหัวคะแนนจะมีการจัดงานเลี้ยงประชาชนที่บ้าน พร้อมแจกเงิน และบอกให้เลือกหมายเลขใดหมายเลขหนึ่ง แต่ครั้งนี้เหตุการณ์ดังกล่าวในหมู่บ้านที่ไปสังเกตการณ์ที่จังหวัดเลย ไม่มีเหตุการณ์เช่นนั้น แต่ผลกระทบที่ตามมาคือประชาชนบางส่วนที่มีความเคยชินต่อระบบหัวคะแนน ก็ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะไม่รู้จะเลือกหมายเลขใด เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เคยมาปรากฏตัวในหมู่บ้านเลย

3. สภาพการซื้อ - ขาย เสี่ยง เลือกตั้งในอดีต

3.1 จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการสอบถามผู้นำหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และประชาชน ในพื้นที่ตัวอย่าง พบว่าในการเลือกตั้งทุกครั้งในอดีตก่อนที่จะดำเนินงาน ตามโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านมีการซื้อ - ขาย เสี่ยงในหมู่บ้าน หลายลักษณะ คือ

(1) มีการจัดเลี้ยงอาหาร สุรา ที่บ้านหัวคะแนน มีการแจกสิ่งของ แจกเงินคนละ 10 - 20 บาท

(2) ผู้สมัครนำผงซักฟอกไปแจกที่บ้านประชาชนพร้อม เบอร์ผู้สมัครนั้น ๆ จนชาวบ้านเกิดความเคยชิน

(3) บางหมู่บ้าน การซื้อ - ขาย เสี่ยง จะออกในรูปแบบของระบบพี่น้อง - เครือญาติ ที่แนะนำบอกต่อ ๆ กันมา เมื่อผู้สมัครหมายเลขใดให้หัวคะแนนนำเงินและ สิ่งของมาแจกประชาชนจะรับหมดแต่การจะ เลือกลงคะแนนให้หมายเลขใด แล้วแต่ใจ ของประชาชนแต่ละคน

3.2 จังหวัดเลย ลักษณะการซื้อ - ขาย เสี่ยงในอดีต ดังนี้

(1) หัวคะแนนของผู้สมัครจะมีบัญชีรายชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหมู่บ้าน นั้น แล้วนำบัญชีไปขอรับเงินจากผู้สมัครไปแจกประชาชนเป็นรายหัวประมาณหัวละ 30 - 50 บาท หรือซื้อบัตรประชาชนโดยจะแจกบัตรประชาชนให้ประชาชนที่หน่วยเลือกตั้ง และมีการจัดเลี้ยงอาหาร สุรา เพื่อให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงให้ วิธีดังกล่าว ใช้ได้ผลดี ทำให้หมู่บ้านนั้น ๆ ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงในการเลือกตั้งทุกครั้ง

(2) บางตำบล ได้กำหนดที่มีลักษณะผู้นำสูง มีฐานะทางเศรษฐกิจ วางตัวเป็นกลางทางการเมืองอย่างจริงจังในช่วงของกาเลือกตั้งไม่ยอมยุ่ง เกี่ยวหรือคบหาสมาคมกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทำให้ผู้สมัครไม่กล้าเข้ามาซื้อ เสี่ยง เลือกตั้ง แต่มีผู้ใหญ่บ้านในตำบลบางคนกระทำตัว เป็นหัวคะแนนไปหาผู้สมัครรับ เลือกตั้งที่บ้าน ซึ่งกำนันตำบลนั้นใช้มาตรการติดตามพฤติกรรมของผู้ใหญ่บ้านตลอดเวลา ทำให้ผู้ใหญ่บ้านต้องระมัดระวังตัวเอง ในการเป็นหัวคะแนน

3.3 จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะการซื้อ - ขายเสียงในอดีต ดังนี้

(1) ในพื้นที่ศึกษา ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ ประชาชนที่สนทนาคด้วยยอมรับว่าในอดีต มีการซื้อเสียงเลือกตั้งในหมู่บ้านมาก หัวคะแนนจะเป็นคนภายในหมู่บ้าน ประชาชนมีพฤติกรรมที่ขายเสียงมากเนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนค่อนข้างยากจน เมื่อมีคนมาแจกให้ก็รับ

(2) การซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้งไม่ได้อยู่ในรูปแบบของการให้เงิน หรือแจกสิ่งของอย่างเดียว บังคับสำคัญคือประชาชนบางพื้นที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือการผูกขาดของนักการเมืองเพียงกลุ่มเดียว ทำให้ประชาชนไม่มีทางเลือกอื่นใด

(3) ในพื้นที่ศึกษาอื่น ๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูล ยอมรับว่ามีการใช้เงินในการซื้อเสียงเลือกตั้งบ้าง แต่ไม่มากนัก

3.4 จังหวัดสมุทรสาคร มีลักษณะการซื้อ - ขายเสียงในอดีต ดังนี้

(1) พื้นที่ศึกษา ตำบลชัยมงคล อำเภอเมือง การเลือกตั้งทุกประเภทที่ผ่านมา เคยมีการแจกเงิน แต่ระยะหลังผู้สมัครหันมาใช้วิธีจัดงานเลี้ยงแทน เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีการประกอบอาชีพของประชาชนเป็นอาชีพเกษตรกรรมขนาดใหญ่ เช่น ทำสวนมะพร้าว เลี้ยงปลา กลุ่มผู้นำของหมู่บ้านมีฐานะร่ำรวยมั่งคั่งจากการขายที่ดินและเป็นนายหน้าขายที่ดิน รวมทั้งเป็นเจ้าของธุรกิจการค้า ส่วนคนหนุ่ม คนสาวจะออกไปประกอบอาชีพในตัวเมือง และตามโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้ระยะหลัง ๆ ประชาชนไม่ยอมซื้อ - ขายเสียง เพราะเห็นว่าเป็นเงินจำนวนเล็กน้อย

(2) เขตพื้นที่ตำบลบางโทรัด อำเภอเมืองสมุทรสาคร การเลือกตั้งทุกครั้งที่ผ่านมา มีการซื้อเสียงน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดเลี้ยงแทน ตัวประชาชนเองไม่สนใจในการขายเสียงเลือกตั้งของตน

(3) เขตพื้นที่ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมืองสมุทรสาคร การเลือกตั้งทุกประเภทที่ผ่านมา การซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้ง มีบ้างแต่ไม่มากนัก มีหัวคะแนนอยู่ในหมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมืองของนักการเมืองเพียง

2 พรรคเท่านั้น เหตุที่ประชาชนในตำบลบางหญ้าแพรกยังมีการซื้อ - ขายเสียงในอดีตบ้าง เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนค่อนข้างยากจน ก้องคั่นรณ ประกอบอาชีพเพื่อปากท้องของตนเอง อีกทั้งสภาพพื้นที่ยังขาดแคลนด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการขั้นพื้นฐาน ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนยังไม่มากนัก

(4) เขตพื้นที่ตำบลนาดี หมู่บ้านเคหะชุมชนมหาชัย อำเภอเมืองสมุทรสาคร การเลือกตั้งที่ผ่านมา มีการใช้เงินซื้อเสียงบ้าง โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ใช้เงินซื้อเสียงหัวละ 200 บาท ในขณะที่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้เงินซื้อเสียงหัวละ 100 บาท ลักษณะการซื้อเสียงเป็นการใช้เงินซื้อบัตรประจำตัวประชาชนแล้วยึดบัตรไว้ เพื่อไม่ให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อตัดคะแนนเสียงของผู้แข่งขันทางการเมืองการเลือกตั้ง

3.5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลักษณะการซื้อ - ขายเสียงในอดีต ดังนี้

(1) เขตพื้นที่ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง การซื้อขายเสียงโดยตรงไม่มี จะมีเฉพาะการเลี้ยงสุรา และการจัดเรือรับจ้างส่งผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี

(2) เขตพื้นที่ตำบลคลองนกเขา อำเภอเมือง การซื้อ - ขายเสียงโดยตรงไม่มี นอกจากการบริจาคมสิ่งของให้วัด การเลี้ยงสุรา และการจัดเรือรับส่งผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

(3) เขตพื้นที่ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง การซื้อเสียงเลือกตั้งมีในลักษณะการเลี้ยงสุรา อาหาร การซื้อขนมเลี้ยงเด็กในหมู่บ้าน การบริจาคมสิ่งของเงิน ให้แก่ส่วนรวมของหมู่บ้าน เช่น การสร้างถนนลูกรัง ประชาชนในพื้นที่ศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และตื่นตัวทางการเมืองในระดับประชาชนออกไปโดยสูง เนื่องจากเป็นประชาชนจากถิ่นอื่นอพยพเข้ามาอยู่ในเขตนิคมสร้างตนเอง

(4) เขตพื้นที่ตำบลบางใบไม้ อำเภอเมือง การซื้อขายเสียง มีในลักษณะการสัญญาว่าจะให้สิ่งของแก่ส่วนรวมในหมู่บ้าน และการจัดเลี้ยงอาหาร แต่ไม่มากนัก

สรุป สภาพการซื้อ - ขายเสียงในอดีตที่ผ่านมาของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 จังหวัด ที่มีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัดมีลักษณะแตกต่างกัน มีเพียงบางพื้นที่ ที่ซื้อ - ขายเสียงด้วยเงินบางพื้นที่เป็นการให้สิ่งของที่เป็นสาธารณประโยชน์ต่อหมู่บ้าน มีปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนเป็นตัวชี้ถึงความมากน้อยในการซื้อขายเสียงด้วย กล่าวคือ พื้นที่ที่ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะไม่สนใจรับเงินแต่อาจรับเป็นสิ่งของที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แต่ในพื้นที่ที่ประชาชนฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ยังมีการรับเงินโดยตรงจากผู้สมัครหรือหัวหน้าคะแนน

4. ทัศนคติของประชาชนต่อการ

ซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

จากการสอบถามทัศนคติของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมือง โดยการให้เงินซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้ง ในพื้นที่ศึกษา 5 จังหวัด พบว่า

4.1 ประชาชนทุกคน จะตอบเหมือนกันว่า เป็นสิ่งไม่ดี ทำให้นักการเมืองเข้าไปกอบโกย กินบ้าน กินเมือง

4.2 หากผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดหรือหัวหน้าคะแนน นำเงินมาให้แลกเปลี่ยนกับการลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัคร ประชาชนทั้งหมดตอบเหมือนกันว่าไม่รับด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน

(1) ส่วนใหญ่ เนื่องจากกลัวโดนจับ เพราะผิดกฎหมายเนื่องจาก ขบ. ผปม. ได้ชี้แจงไว้ และคอยจับตาดู

(2) บางส่วนคิดว่าจะเป็นการผิดศีลธรรม เพราะหากรับเงิน ผู้สมัครแล้วไม่ลงคะแนนเสียงให้จะบาป

(3) บางส่วน ตอบว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย

4.3 กรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ได้ใช้เงินในการซื้อเสียงประชาชนโดยตรง แต่ให้เงิน สิ่งของหรือสร้างสาธารณประโยชน์ให้แก่สังคมหมู่บ้านโดยส่วนรวม คำตอบที่ได้รับ คือ

(1) ประชาชนส่วนใหญ่ ยังยืนยันว่า เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่ควรกระทำ ไม่ควรรับ หากจะให้จริง ควรให้หลังจากได้รับเลือกตั้งไปแล้ว

(2) ประชาชนบางส่วนยังมีความเห็นว่า ควรจะรับเพราะประโยชน์ที่ได้ตกแก่หมู่บ้านโดยส่วนรวม แต่ทั้งนี้การตัดสินใจควรให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

4.4 ทิศนคติของประชาชนต่อการรณรงค์แก้ไขปัญหาค้าขาย - ขายเสียงเลือกตั้ง ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรจะต้องรับดำเนินการโดยด่วน อย่างไรก็ตามประชาชนที่สนทนาคด้วยมีความเห็นว่า การแก้ไขปัญหาค้าขาย - ขายเสียงเลือกตั้งนั้นจะให้ได้ผลควรเร่งแก้ไขปัญหาค้าขายประกอบอาชีพของประชาชน และฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนโดยด่วนเพราะถ้าประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่อดอยากก็จะไม่ขายสิทธิ ขายเสียงของตนเอง

5 - ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เนื่องจากพื้นที่ที่ลงไปศึกษาทั้ง 5 จังหวัด ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ไม่ได้ไปปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งกับประชาชน ส่วนมากจะใช้วิธีการ รถประชาสัมพันธ์ และคิดไปสเตอร์ไปตามตำบล หมู่บ้าน เป็นเหตุให้ประชาชนที่สนทนาคด้วย ส่วนใหญ่แล้วไม่เคยเห็นหน้าผู้สมัคร หรือไม่รู้จักผู้สมัคร

เมื่อสอบถามถึงการตัดสินใจเลือกผู้สมัครว่าจะตัดสินใจโดยวิธีใด ส่วนใหญ่แล้วจะตอบแบบหลักการกว้าง ๆ ทั่วไป คือ เลือกคนดี เคยมีผลงานช่วยเหลือส่วนรวม แต่เมื่อซักถามในรายละเอียดถึงลักษณะคนดีเป็นอย่างไร และจะรู้ได้อย่างไรในเมื่อไม่เคยพบปะพูดคุยกับผู้สมัคร ประชาชนก็ไม่สามารถให้คำตอบได้

อย่างไรก็ตาม ประชาชนมีความต้องการให้ผู้สมัครได้มาพบปะปราศรัยพูดคุยในหมู่บ้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มีประชาชนบางส่วนที่เป็นสตรี การจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจะถามหัวหน้าครอบครัวว่าจะเลือกใคร ในบางหมู่บ้านประชาชนจะคอยสอบถามเพื่อนบ้านในวันเลือกตั้งว่าจะเลือกใครดี บางคนไม่รู้จักผู้สมัครเลยในวันเลือกตั้ง แต่กล่าววว่าในวันเลือกตั้งจะไปดูรูปผู้สมัคร ดูชื่อ แล้วตัดสินใจเลือกเอง

6. ความเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงาน งานของชุดเผยแพร่ประชาธิปไตย

6.1 จังหวัดกาฬสินธุ์

(1) กลุ่มกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน เห็นด้วยต่อการปฏิบัติงานของ
ชป. ผปม. เพราะเกิดประโยชน์ต่อประชาชน ทำให้ประชาชนรู้ถึงหลักการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย รู้ถึงผลเสียของการซื้อเสียงเลือกตั้ง และมีความเห็นว่าการ
ปฏิบัติงานของ ชป. ผปม. จะช่วยแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงเลือกตั้งได้ เพราะ
จะทำให้ทั้งผู้สมัคร หัวคะแนน เกรงกลัวไม่กล้ามาติดต่อซื้อเสียง นอกจากนั้น
กลุ่มกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่าควรให้มี ชป. ผปม. เข้ามาปฏิบัติงานทุกครั้งใน
ช่วงก่อนการเลือกตั้ง

และเห็นว่า ชป. ผปม. จะคอยกีดกัน ไม่ให้มีการซื้อ - ขายเสียงในหมู่บ้าน และ
ควรให้ ชป. ผปม. อยู่ในหมู่บ้านทุกครั้งที่จะมีการเลือกตั้ง เนื่องจากเกรงว่าหาก
ไม่มี ชป. ผปม. การซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้งจะเกิดขึ้นอีก

(3) กลุ่มแม่บ้าน ในหมู่บ้านต่าง ๆ เห็นด้วยต่อการทำงานของ
ชป. ผปม. แต่มีกลุ่มแม่บ้านบางกลุ่มไม่เคยรับรู้การทำงาน of ชป. ผปม. ข้อสังเกต
จากการสนทนากับกลุ่มแม่บ้านที่ประธานกลุ่มเป็นภรรยาของกำนัน ซึ่งเคยเป็น
หัวคะแนนมาก่อน พบว่าการพูดคุยและตอบคำถามของกลุ่มมีการรักษานัดแนะใน
การให้คำตอบมาก่อนล่วงหน้า ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกับความจริงนัก

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านบางกลุ่ม ซึ่งเป็นภรรยาของ ชป. ผปม.
ในหมู่บ้านนั้น ไม่อยากให้มี ชป. ผปม. เพราะทำให้สามีไม่มีเวลาให้ครอบครัว
และมีความเห็นว่าการซื้อเสียงไม่เห็นจะผิดอะไร ประชาชนไม่เดือดร้อน เมื่อ
ราชการสอนให้ประชาชนรู้จักประชาธิปไตย แต่ทำไมจึงห้ามไม่ให้รับเงินเพราะ
เป็นลทธิของประชาชนแต่ละคน ซึ่งเมื่อรับเงินแล้วใช้ว่าจะลงคะแนนให้ผู้สมัคร
หมายเลขนั้นทั้งหมด ประชาชนจะตัดสินใจเอง

6.2 จังหวัดเลย

(1) ในพื้นที่ศึกษา อำเภอเมืองเลย จำนวน 4 ตำบล พบว่า ประชาชนรู้จักการทำงาน ของ ชป.ผปม. เพียงตำบลเดียว ส่วนอีก 3 ตำบล ประชาชนไม่รู้จักว่า ชป.ผปม. คืออะไร อย่างไรก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่รู้เรื่อง เกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการซื้อ - ขายเสียง เลือกตั้ง โดยรู้จากสื่อมวลชนทั้ง โทรทัศน์และวิทยุ

(2) กลุ่มกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน ที่สนทนาค้นพบใน 4 ตำบล ของ อำเภอเมืองเลย พบว่ามีกำนันเพียงตำบลเดียวที่ให้ความสนใจ ติดตาม และสนับสนุน การทำงานของ ชป.ผปม. เพราะตำบลของกำนันเป็นตำบลตัวอย่างของอำเภอในการ ปฏิบัติงานของ ชป.ผปม.

สำหรับอีก 3 ตำบล จากการสนทนากับกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน พบว่า มีปัญหาความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับ ชป.ผปม. อันมีสาเหตุหลายประการ เช่น กลุ่มผู้นำหมู่บ้านเคยเป็นหัวคะแนนของ นักการเมืองมาก่อน กลุ่มผู้นำหมู่บ้านกล่าวว่า ชป.ผปม. ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่พบปะ ประชาชนแต่อย่างใด ในขณะที่ ชป.ผปม. กล่าวว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ให้ความสนใจ การทำงานของ ชป.ผปม.

การสนทนากับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ของหมู่บ้านหนึ่งในตำบล นานแวม พบว่า ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมีพฤติกรรมที่หวาดระแวงในการสนทนาไม่กล้าพูดคุยด้วย เนื่องจากเป็นหัวคะแนนเก่า แต่ปัจจุบันไม่กล้าเป็นหัวคะแนนให้ผู้สมัคร ส.จ. อีกต่อไป เพราะกลัว ชป.ผปม. และชาวบ้านจับผิดได้ ซึ่งในหมู่บ้านดังกล่าวเกิดผลภาวะการ ระแวงซึ่งกันและกันระหว่างชาวบ้านและผู้นำหมู่บ้าน สภาวการณ์ดังกล่าวเป็น ประโยชน์ต่อการลดการซื้อขายเสียง เลือกตั้งลงได้

(3) การพูดคุยกับชาวบ้านเกี่ยวกับการทำงานของ ชป.ผปม. ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่รู้จักเรื่อง ไม่ออกความเห็น ส่วนที่รู้เรื่องก็ตอบว่าเห็นด้วย ซึ่งจะ เป็นกลุ่มชาวบ้านที่ ชป.ผปม. ไปสัมผัสพูดคุยด้วยแล้ว

(4) อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนในเขตตำบลน้ำสวยให้ทัศนคติต่อ การทำงานของ ชป.ผปม. ว่าการทำงานในโครงการนี้ในระยะเวลาอันสั้นไม่สามารถ ที่จะเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านได้ เพราะปัญหาการซื้อ - ขายเสียงมี มานานอย่างต่อเนื่อง และประชาชนเกิดความเคยชินแล้ว การแก้ไขปัญหาควรมีการ ปลุกฝังระยะยาวให้กับเด็กที่อยู่ในโรงเรียน การทำงานของ ชป.ผปม. จะช่วยแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ในระยะยาวแล้วเมื่อ ชป.ผปม. ยกเลิกไปก็จะกลับสู่สภาวะเดิมอีก

6.3 จังหวัดสุพรรณบุรี

(1) กลุ่ม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่สนทนาคด้วย ในพื้นที่ 4 ตำบล ของอำเภอคอนเจดีย์ ทุกคนเห็นด้วยต่อการปฏิบัติงานของ ชป.ผปม. แต่บางตำบล หมู่บ้านคิดว่าการทำงานของ ชป.ผปม. ไม่อาจแก้ไขปัญหาการซื้อ - ขายเสียง เลือกตั้งได้ทั้งหมด

(2) จากการสนทนากับกลุ่มอาชีพและกลุ่มแม่บ้านรวม 8 กลุ่ม ในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอคอนเจดีย์ จำนวน 6 กลุ่ม เห็นด้วยต่อการปฏิบัติงาน ของ ชป.ผปม. ส่วนอีก 2 กลุ่ม ไม่ขอออกความเห็น อย่างไรก็ตาม กลุ่มมีความเห็น ว่า ชป.ผปม. ควรมุ่งการที่แจ่งแนะนำไปยังประชาชนที่ไม่รู้เรื่องทางการเมือง โดยตรงจะได้ประโยชน์มากกว่า

6.4 จังหวัดสมุทรสาคร

(1) กลุ่ม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอเมือง เห็นด้วยต่อการ ทำงานของ ชป.ผปม. แต่ควรพิจารณาตัดเลือกบุคคลที่มีเวลาในการทำงานเต็มที่ ชป.ผปม. ยังปฏิบัติงานได้ไม่ทั่วถึง

(2) กลุ่มประชาชน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน เห็นด้วยต่อ การทำงานของ ชป.ผปม.

6.5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(1) กลุ่ม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอเมือง เห็นด้วยต่อการ ทำงานของ ชป.ผปม. แต่ไม่แน่ใจว่าจะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของประชาชนได้ มากน้อยเพียงใด

(2) กลุ่มประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการทำงานของ
ชป. ผปม.

สรุปแล้วประชาชนเห็นด้วยในหลักการทำงานของ ชป. ผปม.
เพื่อรณรงค์ต่อต้านการซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้ง ชี้มูลถึงเหตุจากการเก็บข้อมูล คือ
ประชาชน ผู้นำหมู่บ้าน บางคน บางกลุ่ม ให้คำตอบว่าเห็นด้วยในลักษณะปิดบัง
อำพรางความเห็นที่แท้จริงของตนเอง เนื่องจากผู้สัมภาษณ์เป็นข้าราชการจึง
จำเป็นต้องทำนั้น ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนต้องตอบว่าเห็นด้วย อันเนื่องมาจาก
อิทธิพลของระบบราชการที่มีต่อสังคม ตำบล และหมู่บ้านชนบทมีอยู่สูง

7 - การรวมกลุ่มของประชาชน เพื่อ ต่อต้านการซื้อเสียง

ทุกจังหวัดที่จัดเก็บข้อมูล พบว่าการจัดตั้งมวลชน เพื่อร่วมรณรงค์ต่อต้าน
การซื้อขายเสียงเลือกตั้งยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งปัจจัยสำคัญ คือ ทหาร
ตำรวจที่ทำงานด้านมวลชนยังขาดความสามารถในการสร้างมวลชน ดังนั้นการรวม
กลุ่มของประชาชนจึงยังไม่เกิดขึ้น จะมีเพียงกลุ่มคนเล็ก ๆ 5 - 6 คน หรือกลุ่มคน
ที่ใกล้ชิดกับ ชป. ผปม. เท่านั้น ที่คิดจะต่อต้านการซื้อ - ขายเสียง แต่เมื่อสอบถาม
ถึงวิธีการดำเนินการ ก็ไม่สามารถตอบได้ว่าจะดำเนินการอย่างไร

8 - การแก้ไขปัญหายของประชาชน

นับเป็นข้อจำกัดอย่างมากในการทำงานของ ชป. ผปม. ในการแก้ไข
ปัญหาของประชาชนให้เป็นรูปธรรม ซึ่งทางอำเภอเองก็มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรที่
จะแก้ไขปัญหา ชป. ผปม. ทำได้ยอดดีที่สุดก็แจ้งเรื่องให้อำเภอทราบ

จากข้อมูลที่พบปรากฏว่า ทางราชการยังให้ความสนใจไม่มากนักในการ
แก้ไขปัญหายของประชาชนที่ ชป. ผปม. แจ้งมา เนื่องจากปัญหาบางอย่างไม่สามารถ
ดำเนินการได้ เช่น ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แต่มีปัญหา
บางอย่างด้านการเกษตรพอช่วยเหลือได้ เช่น เมล็ดพันธุ์พืช ยากำจัดศัตรูพืชจาก
เกษตรตำบล

อย่างไรก็ตาม จากการสนทนากับ ชป. ผปม. ที่ทำหน้าที่ด้านการพัฒนาอาชีพพบว่ายังไม่มีความสามารถเพียงพอ ที่จะช่วยแนะนำประชาชนหรือเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาให้ประชาชนผู้ทำหน้าที่ด้านการพัฒนาบางคนยังไม่รู้ว่าบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างไร

สรุปได้ว่า หน้าที่ของ ชป. ผปม. ด้านพัฒนาอาชีพและการแก้ไขปัญหาของประชาชนยังไม่บรรลุผลเท่าใดนัก

9. แนวทางการปฏิบัติงานของ ชป. ผปม.

9.1 จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอสมเด็จ นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการให้ความสนใจอย่างสูงในการทำงานของ ชป. ผปม. มีการประสานงานกันอย่างจริงจัง สำหรับวิธีการทำงานของ ชป. ผปม. ใช้ทุกรูปแบบ คือ

- (1) การเคาะประตูบ้านชี้แจงรายครอบครัว
- (2) การใช้เสียงตามสายชี้แจงประชาชน
- (3) การนัดประชุมชาวบ้านตอนกลางคืน โดยมีชุดของตำบลและ

อำเภอเข้าร่วมประชุมชี้แจงด้วย

9.2 จังหวัดเลย อำเภอเมืองเลย ในพื้นที่ศึกษา 4 ตำบล มีเพียงตำบลเดียวที่มีการดำเนินงานของ ชป. ผปม. อย่างจริงจัง โดยการประสานร่วมมือระหว่างปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล หัวหน้าชุด ชป. ผปม. ซึ่งเป็นครูที่มีการฝึกกำลังกันปฏิบัติงาน ลักษณะการทำงานใช้ยุทธวิธีทุกชุดร่วมกันจัดหน่วยเคลื่อนที่ประชุมชาวบ้านตามหมู่บ้านต่าง ๆ พร้อมกับมีนันทนาการผสมด้วย จุดแข็งของวิธีการนี้ช่วยเร่งเร้าความตื่นตัวของประชาชน และลักษณะนิสัยของคนไทยจะทำงานสิ่งใดแฝงไว้ด้วยความสนุกสนานรื่นเริง จุดอ่อนของการทำงานอยู่ที่ หากประชาชนครอบครัวใดไม่ไปร่วมประชุมก็จะไม่รู้เรื่อง ซึ่งจากข้อมูลการสัมภาษณ์ประชาชนก็พบว่าประชาชนบางส่วน ไม่รู้เรื่องการทำงานาของ ชป. ผปม.

พื้นที่ตำบลอื่น ๆ อีก 3 ตำบล จากการเก็บข้อมูลภาคสนามพบว่า ชป.ผปม. ไม่ได้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง หัวหน้าชุดบางหมู่บ้านที่เป็นครูไม่กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ทหารและตำรวจใน ชป.ผปม. ไม่อยู่ในพื้นที่ ทำให้ราษฎรในชุด ชป.ผปม. ไม่มีเจ้าหน้าที่ร่วมทำงาน จึงไม่สามารถเคลื่อนไหวปฏิบัติงานกับประชาชนในหมู่บ้านได้ ผลจากการสอบถามประชาชนได้ข้อมูลว่าไม่เคยรู้จักหรือพูดคุยกับ ชป.ผปม. เลย

ข้อสังเกตที่พบจากการทำงาน คือ บุคลากรในระดับตำบล เช่น พัฒนาการประจำตำบลไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำงาน ชป.ผปม. ซึ่งดูเหมือนว่าอำเภอจะให้ความสนใจน้อยต่อบทบาทของพัฒนากร ส่วนบุคลากรของหน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนร่วมงานในระดับตำบล ทางอำเภอให้ความสนใจดูแลการทำงานน้อย ปลัดอำเภอที่เป็นหัวหน้าชุดระดับตำบลส่วนมากไม่ออกพื้นที่เพื่อช่วยสนับสนุนการทำงานของ ชป.ผปม.

9.3 จังหวัดสุพรรณบุรี

การทำงานของ ชป.ผปม. ใช้วิธีการให้ผู้ใหญ่บ้านนัดประชุมราษฎรเป็นจุด ๆ ตามกลุ่มหรือคุ้มของหมู่บ้านแล้วไปชี้แจงประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระบบอบประชาภิปไตย ชป.ผปม. ที่เป็นทหารใน 4 ตำบล ของอำเภอคอนเจดีย์มีอยู่ตำบลเดียว (หมู่บ้านที่เก็บข้อมูล) ที่ทหารปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็ง

ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากับทุกฝ่าย ได้มีการเสนอแนะให้มีวิธีการคัดเลือกบุคคลใน ชป.ผปม. ให้มีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ ควรเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น มีความรู้เรื่องประชาภิปไตยและการเลือกตั้งพอสมควร

ประเด็นการชี้แจงประชาชนของ ชป.ผปม. เน้นเรื่องการแก้ไขการซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้ง ส่วนประเด็นอื่น ๆ เช่น การพัฒนาอาชีพของประชาชน การจัดตั้งมวลชน ชป.ผปม. ยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลตามโครงการได้ การตื่นตัวของประชาชนไม่ได้เกิดจากการกระตุ้นของ ชป.ผปม. โดยตรง แต่เนื่องจากการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร จากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ มากกว่า

ข้อสังเกตหมู่บ้านที่มีศูนย์กระจายข่าวประจำหมู่บ้าน สามารถใช้การกระจายเสียงตามสายชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจถึงปัญหาการซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้งได้ แต่หมู่บ้านยังขาดการสนับสนุน เช่น เทปประชาสัมพันธ์

9.4 จังหวัดสมุทรสาคร

ชป.ผปม. ปฏิบัติงานโดยพบปะกับประชาชนตามงานบุญ งานวัด แล้วชี้แจงประชาชนเกี่ยวกับการซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้ง วิธีการพบปะประชาชน ตามบ้านเรือนกระทำได้น้อย ประชาชนที่สอบถามจำนวนร้อยละ 50 ได้เคยพบปะ และพูดคุยกับ ชป.ผปม. อีกส่วนหนึ่งประมาณร้อยละ 50 ไม่เคยพบปะพูดคุยกับ ชป.ผปม. สำหรับอำเภอ และชุดระดับตำบล ของอำเภอเมือง ไม่ค่อยออกไป ช่วยเหลือสนับสนุนการทำงาน ของ ชป.ผปม.

ผลการปฏิบัติงานของ ชป.ผปม. ช่วยสร้างความตื่นตัวทางการเมือง ของประชาชนได้ระดับหนึ่ง ดังเช่นเมื่อประชาชนที่พบปะพูดคุยกับ ชป.ผปม. แล้วจะมีการติดตามข่าวสารการเมืองจากโทรทัศน์และวิทยุตลอดเวลา เมื่อมีปัญหาข้อใจ จะซักถามพูดคุยกับ ชป.ผปม.

ปัญหาอุปสรรคของ ชป.ผปม. ที่ไม่สามารถพบปะประชาชนตาม บ้านเรือนได้ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ระยะเวลาในการทำงานไม่แน่นอน จึงยากที่จะพบปะประชาชนตามบ้านเรือน

จุดอ่อนของการปฏิบัติในบางหมู่บ้านพบว่า ชป.ผปม. ขาดการ สืบสภาพหาข้อมูลของหมู่บ้านก่อนที่จะดำเนินการใด ๆ กล่าวคือ บางหมู่บ้านไม่เคย มีพฤติกรรมของการซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้งเลย แต่ ชป.ผปม. ไปพูดเน้นเรื่อง การซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้งทำให้ประชาชนเกิดความสับสน

9.5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พื้นที่เขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี (อำเภอเมือง) ประชาชนมีความตื่นตัว ทางการเมืองในระดับสูง รู้จักพิทักษ์รักษาสิทธิเลือกตั้งของตนเอง การซื้อขายเสียง เลือกตั้งไม่ใช่ปัญหาของพื้นที่ เนื่องจากการเลือกตั้งที่ผ่านมา การซื้อ - ขายเสียง เลือกตั้งก็ไม่ปรากฏชัดแจ้ง อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานของ ชป.ผปม. มีส่วนช่วย กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวในการเลือกตั้งมากขึ้น

การชี้แจงประชาชนของ ชป.ผปม. จะดำเนินการเมื่อประชาชนมา ชุมนุมที่วัด พร้อมกับแจกจ่ายใบปลิวให้ประชาชนที่มาประชุมเพื่อไปติดตามสถานที่ต่าง ๆ

อย่างไรก็ตามมีประชาชนประมาณ ร้อยละ 45 (ของกลุ่มประชาชนที่สนทนากับในหมู่บ้านตัวอย่าง) ที่เคยพบปะพูดคุยกับ ชป.ผปม. แต่การพูดคุยมักใช้สถานที่วัดที่ประชาชนมาชุมนุมกันมากกว่าการพูดคุยที่บ้าน ส่วนประชาชนอีกร้อยละ 55 ไม่เคยพบปะกับ ชป.ผปม. เนื่องจากต้องไปประกอบอาชีพนอกบ้าน

10. ผลการสังเกตการณ์เลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดในวันเลือกตั้ง

10.1 จังหวัดกาฬสินธุ์

ในวันเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจจากทุกอำเภอได้ไปฝังตัวในหมู่บ้าน 2 คน เป็นการป้องกันการซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้ง บรรยากาศในการเลือกตั้งโดยทั่วไปเป็นปกติ ไม่ปรากฏว่ามีการซื้อ - ขายเสียง หรือการเคลื่อนไหวของหัวคะแนนแต่อย่างใด

10.2 จังหวัดเลย

บรรยากาศทั่วไปในวันเลือกตั้งเป็นปกติ ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่มากนัก ไม่มีการเคลื่อนไหวของหัวคะแนนแต่อย่างใด สิ่งที่สรุปได้ประการหนึ่งคือ หลายหมู่บ้านเคยมีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากโดยการชักชวน ชี้นำ จูงใจ ของหัวคะแนน แต่ในการเลือกตั้งซ่อม ส.จ. ครั้งนี้ หัวคะแนนถูกกำกับและควบคุมโดย ชป.ผปม. ทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนหนึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะจากข้อมูลที่ได้ประชาชนเหล่านั้นตั้งใจว่าจะไม่ไปเลือกตั้ง เพราะไม่รู้ว่าจะเลือกหมายเลขใด

10.3 จังหวัดสมุทรสาคร

บรรยากาศทั่วไปในวันเลือกตั้งไม่คึกคัก ประชาชนเดินทางมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยตนเอง ไม่พบการเคลื่อนไหวของหัวคะแนนไม่พบพฤติกรรมที่แสดงว่ามีการแจกเงินให้ประชาชน ซึ่งสรุปได้ว่าการซื้อ - ขายเสียงไม่มี

ข้อสังเกตคือการควบคุมการดำเนินงานซื้อเสียงของหัวคะแนน มีผลกระทบต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนด้วย ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีเพียงร้อยละ 25.5 เท่านั้น

บทที่ 3

การสังเกตการณ์การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล

การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งมีขึ้นเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2534 คณะผู้วิจัยได้ออกเก็บข้อมูลใน 5 พื้นที่ คือ เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ เทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น เทศบาลเมืองพะเยา เทศบาลตำบลชุมแพ และเทศบาลเมืองชุมพร ลักษณะการจัดเก็บข้อมูล โดยการสนทนาและสัมภาษณ์ต่อกลุ่มเป้าหมาย คือ ชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยของเทศบาล กลุ่มพนักงานเทศบาล กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ในเขตเทศบาล และประชาชนผู้พักอาศัยในเขตเทศบาล นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์พฤติการณ์การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง ซึ่งสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ที่ข้อมูลการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล ทั้ง 5 พื้นที่ได้ ดังนี้

1. การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

1.1 สภาพทั่วไป

เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ มีเขตการปกครองครอบคลุมพื้นที่ 1 ตำบล คือ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนประชากร ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2534 มีจำนวน 30,284 คน พื้นที่ 60 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยชุมชนย่อย 16 ชุมชน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ ทานา รับจ้าง สวมล้อ ฯลฯ

1.2 ข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 16,949 คน เทศบาลจึงได้กำหนดหน่วยเลือกตั้ง 13 หน่วย โดยเฉลี่ยผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยละประมาณ 1,300 คน กระจายไปทั่วเขตเทศบาล

ในส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาเทศบาลรวมจำนวน 51 คน โดยสมัครเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มก้าวหน้า 18 คน กลุ่มก้าวหน้าใหม่ 10 คน (ภายหลังถอนการสมัคร 1 คน เหลือ 9 คน) และกลุ่มพัฒนาบุรีรัมย์ 18 คน ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้บริหารเทศบาลเดิม นอกนั้นเป็นผู้สมัครอิสระ

1.3 ชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยในระดับหมู่บ้านของเทศบาล

จากจำนวนชุมชนในเขตเทศบาล 16 ชุมชนย่อย เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จึงได้จัดชุด ผบม. ประจำชุมชน จำนวน 16 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เทศบาล ครูโรงเรียนเทศบาล ทหารที่ประจำอยู่ในจังหวัด และบุคคลที่นายกเทศมนตรีแต่งตั้ง 1 คน

1.4 การสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้ง

1.4.1 การหาเสียงของผู้สมัคร

(1) ข้ายโฆษณา รูปผู้สมัครขนาดใหญ่ มีติดตั้งตามทางแยกต่าง ๆ เท่าที่เห็นมีเฉพาะของกลุ่มพัฒนาบุรีรัมย์ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะทราหมายเลขผู้สมัครติดอยู่ทั่วไป โดยจัดทำเป็นกลุ่ม ยกเว้นผู้สมัครอิสระ

(2) การใช้รถโฆษณาหาเสียงเคลื่อนที่ตระเวนไปทั่วทุกชุมชนปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป

(3) การตั้งเวทีปราศรัย

ในช่วงเย็นถึงค่ำของแต่ละวันผู้สมัครแต่ละกลุ่มจะไปตั้งเวทีปราศรัยหาเสียงตามจุดที่เป็นแหล่งชุมชน โดยหมุนเวียนเปลี่ยนที่ปราศรัยไปทั่วทุกแหล่งชุมชน ในการปราศรัยส่วนใหญ่มุ่งโจมตีกลุ่มผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มพัฒนาบุรีรัมย์ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้บริหารเทศบาล กับกลุ่มก้าวหน้าใหม่ที่เสนอตัวเข้ามาวิ่งเลือกตั้งเพื่อเป็นฝ่ายค้านในเทศบาล มีการปราศรัยโจมตีกันอย่างรุนแรง โดยกลุ่มก้าวหน้าโจมตีกลุ่มพัฒนาบุรีรัมย์ว่าเป็นเผด็จการบริหารงานเทศบาลไม่ดีพอ โดยเฉพาะเทศมนตรีฝ่ายโยธาว่าไม่ใช่คนในท้องถิ่นและในการควบคุมการก่อสร้างถนนในเขตเทศบาลไม่ควบคุมดูแลโดยใกล้ชิดปล่อยให้ถนนหนทางซึ่งสร้างไม่นานก็ชำรุดทรุดโทรมแล้ว จึงเสนอตัวเข้าไปเป็นฝ่ายค้านเพื่อตรวจสอบที่วางตั้งฝ่ายบริหาร ในขณะที่กลุ่มพัฒนาบุรีรัมย์ต้องปราศรัยแก้ข้อกล่าวหาอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งชี้แจงผลงานระหว่างบริหารงานเทศบาลและความตั้งใจที่จะทำต่อไปในอนาคต และบางครั้งก็โจมตีกลุ่มก้าวหน้า โดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มว่าไม่ใช่ชาวพุทธ (เป็นแขกปาตาน) ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้ว คงจะไม่ช่วยเหลือชาวพุทธ หรือทนายบารุงพุทธศาสนา

(4) เดินเคาะประตูบ้าน

นอกจากนี้แล้วกลุ่มผู้สมัครจะใช้วิถีหาเสียงโดยเดินไปตามบ้านราษฎรในชุมชน แจกหมายเลขประจำตัวกลุ่มของตน แนะนำตัว และขอคะแนนเสียง

(5) การแจกเงินสิ่งของ

เนื่องจากการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการต่อสู้กันระหว่างกลุ่มพัฒนาบุรีรัมย์ กับกลุ่มก้าวหน้าใหม่ ซึ่งค่อนข้างรุนแรง แต่ละกลุ่มจึงต้องคำนึงการทุกวิถีทาง เพื่อให้กลุ่มตนได้รับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะในวิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายจากการสังเวย การขู่ และการบอกเล่ามีดังต่อไปนี้

5.1 การแจกสิ่งของ

ก) แจกของชุดถวายพระให้แก่ผู้เลือกตั้ง เป็นของเพื่อร่วมทำบุญในวันเข้าพรรษา

ข) ผู้สมัครกลุ่มหนึ่งแจกลอตเตอรี่ครั้งซึก แก่ผู้เลือกตั้งในลอตเตอรี่นั้นมีการประทับให้ไปขึ้นเงินจำนวน 800 บาท ที่บ้านหัวหน้ากลุ่มผู้สมัครอีกฝ่ายหนึ่ง

5.2 การแจกเงิน

ก) ผู้สมัครกลุ่มหนึ่งแจกเงินให้ผู้เลือกตั้งจำนวนคนละ 200 บาท พร้อมบัตรที่มีความมั่นใจให้นำไปขึ้นเงินได้อีก 100 บาท หากผู้สมัครกลุ่มของตนได้รับเลือกตั้งครบทุกคน

ข) ผู้สมัครอีกกลุ่มหนึ่งในวันเลือกตั้งตอนเช้าระดับหัวคะแนนออกแจกเงินให้แก่ผู้เลือกตั้งทั่วทุกชุมชน รายละ 300 บาท (แจกแบบบูรณาการ)

1.4.2 การประชาสัมพันธ์และการรณรงค์ต่อต้านการซื้อขายเสียงของจังหวัดและเทศบาล

ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้มากที่สุด และสอดแทรกการรณรงค์ต่อต้านการซื้อขายเสียงในหลายลักษณะ ดังนี้

(1) ติดตั้ง ป้ายขนาดใหญ่ต่อต้านการซื้อขายเสียง
ข้อความ "ศักดิ์ศรีชาวบุรีรัมย์อย่าหวังซื้อด้วยเงินตรา" ไว้ที่หน้าเทศบาล และ
ป้ายข้อความต่อต้านการซื้อขายเสียงติดตั้งไว้ตามทางแยกต่าง ๆ

(2) จัดทำบัตรเชิญชวนประชาชนไปใช้สิทธิและแผนปลิว
ชี้แจงผลเสียของการซื้อขายเสียงให้ ผปม. นำไปแจกจ่ายในชุมชนที่รับผิดชอบ

(3) จัดกลุ่ม หลังมวลงชนเค้นขบวนเชิญชวนประชาชน
ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและต่อต้านการซื้อขายเสียง

(4) ประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์
สถานีวิทยุ เสียงตามสายที่มีอยู่ในจังหวัดและเขตเทศบาล

(5) สอดแทรกในการฝึกอบรมกลุ่มต่าง ๆ ในเทศบาล
เช่น กรรมการชุมชน อสม. กลุ่มแม่บ้าน ฯลฯ

(6) จัดรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ไปทั่วทุกชุมชน

1.4.3 ผลการปฏิบัติงานของ ผปม.

จากการสอบถามชุด ผปม. ของเทศบาล จำนวน 4 ชุมชน
ในจำนวนทั้งหมด 16 ชุมชน ผปม. ส่วนใหญ่ออกปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม อาทิตย์ละประมาณ
2 ครั้ง ในช่วงเย็นและค่ำ โดยออกไปพบปะสนทนากับประชาชนที่บ้าน หรือในโอกาส
ที่มีการชุมนุมของประชาชนในชุมชน เช่น งานบุญ การประชุมโดยเน้นในการให้ความรู้
เกี่ยวกับประชาธิปไตย คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ดี ผลเสียของการซื้อขายเสียง
รวมทั้งรวบรวมปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนเสนอเทศบาลดำเนินการ
แก้ไขเท่าที่ใน ยังไม่ถึงขั้นที่จะรวมกลุ่มมวลชนเพื่อต่อต้านการซื้อขายเสียงได้ คงมี
เพียงชุมชนเดียวที่ชุด ผปม. ได้ตั้งแหล่งข่าวไว้ 3 คน ในชุมชน

จากการสอบถามถึงความรู้สึกนึกคิดของประชาชนเกี่ยวกับการ
การซื้อ - ขายเสียง ชป. ผปม. แจ้งว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงชอบการแจกเงิน หรือ
สิ่งของในการเลือกตั้งทุกระดับ บางรายแสดงความยินดีที่ได้ข่าวว่าจะมีการเลือกตั้ง
สท. เพราะคิดว่าคงจะได้รับแจกเงินหรือสิ่งของ เช่นที่เคยได้มาแล้วทุกครั้งในการ
เลือกตั้งที่ผ่านมา ชป. ผปม. จึงต้องพยายามเน้นว่าถึงแม้จะได้รับแจกเงิน หรือสิ่งของ
แล้วก็ตาม ในการลงคะแนนเลือกตั้งขอให้พิจารณาเลือก "คนดี"

การปฏิบัติงานของ ชป. ผปม. ในแต่ละชุมชนยังคงไม่ทั่วถึง เพราะจากการสอบถามประชาชนบางคนในชุมชนยังไม่เคยได้พบปะ ชป. ผปม. เลย

1.4.4 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการซื้อขายเสียงเลือกตั้ง

จากการสอบถามกลุ่มกรรมการชุมชน อสม. กลุ่มแม่บ้าน ผู้ขับขี่ยานสามล้อ และแม่ค้า ส่วนใหญ่รู้ผลเสียของการซื้อขายเสียง แต่กระนั้นก็ยังชอบที่จะรับเงินหรือสิ่งของที่มีผู้หยิบยื่นให้ โดยจากการสอบถามได้รับคำตอบที่สอดคล้องกันว่า "ใครให้เงินก็รับ แต่จะเลือกใครก็อยู่ในใจแล้ว"

ในด้านการรู้จักผู้สมัครประชาชนส่วนใหญ่รู้จักผู้สมัครเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากหลายคนเป็นคนเก่า มีผลงาน และได้มาปราศรัยและมาพบปะถึงที่บ้านอย่างทั่วถึง

ในการพบปะสนทนากับ ชป. ผปม. ประชาชนบางรายไม่รู้จัก ผปม. บางรายรู้ว่ามีแต่ไม่เคยได้มาพูดคุยด้วย บางรายได้พบปะกันแล้ว

จากการสอบถามความคิดเห็นในการเลือกตั้ง สท. ครั้งนี้ ส่วนใหญ่เลือกตัวบุคคลที่เห็นว่าดี ไม่เลือกเป็นทีม โดยต้องการที่จะให้มีฝ่ายค้านบ้าง ในสภาเทศบาล เพราะที่ผ่านมาสองสมัยไม่มีฝ่ายค้านในสภา การบริหารงานมีลักษณะเผด็จการ และเจ็ดยชาจึงต้องการให้มีฝ่ายค้านเข้าไปคอยท้วงติงบ้าง เพื่อให้เกิดการกระตือรือร้น

1.5 การสังเกตการณ์ในวันเลือกตั้ง

ในวันเลือกตั้ง (21 กรกฎาคม 2534) จากการออกตระเวนสังเกตการณ์ตามหน่วยเลือกตั้งในช่วงของการลงคะแนนเลือกตั้ง พบว่าประชาชนทยอยกันไปใช้สิทธิเลือกตั้งค่อนข้างบางตา แต่ก็ทยอยกันไปใช้สิทธิตลอดทั้งวัน บางหน่วยเลือกตั้งจะมีรถยนต์สามล้อเครื่อง รถจักรยานยนต์ คอยรับส่งผู้มาใช้สิทธิตลอดเวลาโดยมีหัวคะแนนนำมาด้วย

1.6 ผลการเลือกตั้ง

จากผลการเลือกตั้งกลุ่มพัฒนาบุรีรัมย์ได้รับการเลือกตั้ง 10 คน และกลุ่มก้าวหน้าใหม่ได้รับเลือกตั้ง 8 คน

ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งใกล้เคียงกับการเลือกตั้งเมื่อปี 2529 กล่าวคือ ในการเลือกตั้งครั้งนั้นมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 54.78 % และในการเลือกตั้งครั้งนี้ จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 16,949 คน มาใช้สิทธิ 8,986 คน คิดเป็นร้อยละ 53.02 บัตรเสีย 584 บัตร คิดเป็นร้อยละ 6.5

2. การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น จังหวัดกาญจนบุรี

2.1 สภาพทั่วไป

เทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น มีเขตการปกครองครอบคลุมพื้นที่ 2 ชุมชน คือ ชุมชนตะค้ำเอน และชุมชนหนองรี จำนวนประชากร 15,553 คน อาชีพในเขตชุมชนเมืองค้าขาย สำหรับเขตชุมชนรอบนอกประชาชนส่วนใหญ่ยังมีสภาพความเป็นอยู่แบบชนบท อาชีพส่วนใหญ่คือ อุตสาหกรรมอัญมณี และรับจ้างทั่วไป

2.2 ข้อมูลการเลือกตั้ง สท.

จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 8,456 คน เทศบาล ต.ท่าเรือพระแท่น ได้กำหนดหน่วยเลือกตั้ง 8 หน่วย โดยเฉลี่ยผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยละประมาณ 1,000 คน

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล รวมจำนวน 18 คน สมัครเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 จำนวน 12 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารชุดเดิม โดยมีนายกเทศมนตรีรักษาการเป็นหัวหน้าทีม และกลุ่มที่ 2 จำนวน 6 คน เป็นผู้สมัครอิสระ

2.3 ชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านของเทศบาล

จากจำนวนชุมชน 2 ชุมชน ในเขตเทศบาล เทศบาลจึงได้จัดให้มีชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับตำบล 1 ชุด ประกอบด้วย ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล และพนักงานเทศบาล 2 คน และชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับชุมชนจำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย ตำรวจ พนักงานเทศบาล ครูเทศบาล และบุคคลที่นายกเทศมนตรีแต่งตั้ง จำนวนรวมทั้งสิ้น 8 คน

2.4 การสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้ง

2.4.1 การหาเสียงของผู้สมัคร

(1) ส่วนใหญ่กลุ่มผู้สมัครกลุ่มแรก (หมายเลข 1 - 12) จะทำป้ายโฆษณาหาเสียงรวมทั้ง 12 คน ติดตั้งทั่วไป และทำเป็นแผ่นปลิวแจกตามบ้าน โดยทั้งกลุ่มจะลงไปหาเสียงจนถึงครัวเรือน ขณะเดียวกันกลุ่มอิสระ (หมายเลข 13 - 18) ได้พยายามที่จะจัดกลุ่มหาเสียงเลือกตั้งเป็นทีม แต่การทำโปสเตอร์จะทำเป็นคู่ เช่น หมายเลข 13 - 14 15 - 16 17 - 18 ลักษณะการหาเสียงจะทำลักษณะเดียวกับกลุ่มแรกคือ พยายามออกหาเสียงเป็นทีมด้วยการเคาะประตูทุกบ้าน

(2) การใช้รถโฆษณาหาเสียงจะวิ่งตามชุมชนต่าง ๆ จะพบเห็นตลอดเวลา โดยเฉพาะช่วงก่อนวันเลือกตั้ง มีการพูดถึงนโยบายการบริหารงานผ่านรถโฆษณาหาเสียง (เบอร์ 1 - 12)

(3) ร้านค้าต่าง ๆ บริเวณเขตเทศบาล มีการจัดทำแผ่นป้ายสนับสนุนผู้สมัครหมายเลข 1 - 12 ซึ่งป้ายดังกล่าวบางร้านจัดทำขึ้นเอง เนื่องจากเป็นสมัครพรรคพวกรู้จักกับผู้สมัคร บางร้านผู้สมัครจัดทำป้ายให้และขอไปติดตามร้านค้า ๆ

(4) ผู้สมัครหมายเลข 1 - 18 ทั้งหมดเป็นคนอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ประชาชนในเขตเทศบาลรู้จักมักคุ้นกับผู้สมัครทุกคนดี

(5) การหาเสียงครั้งนี้ถือว่าดีกว่าการหาเสียงครั้งที่แล้วที่ผู้สมัครพรรคเดิมที่ แต่เกิดเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงทางการเมืองเมื่อ 23 ก.พ. 2534 ซึ่งเป็นวันเลือกตั้งพอดี ดังนั้น การหาเสียงครั้งนี้จึงลดความเข้มข้นลง

2.4.2 การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อต้านการซื้อขายเสียงของเทศบาล

(1) การประชาสัมพันธ์ เทศบาลได้จัดกระจายเสียงกระจายเสียงตามวงค์ให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การกระจายเสียงตามสาย ทิวป่าชายโชนตามวงค์ต่อต้านการซื้อ - ขายเสียง

(2) การให้ความรู้ประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดยใช้รถกระจายเสียง เอกสารแผ่นพับ วิทยุไอเทป โดยใช้งบประมาณจากเทศบาลดำเนินการฉายให้โรงเรียน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และกลุ่มอาสาต่าง ๆ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง และจัดชุดปฏิบัติการ ผบม. ออกไปพบปะประชาชน

(3) การปฏิบัติการต่อต้านการซื้อขายเสียง โดยการจัดทำโปสเตอร์ จัดหาสมาชิกศูนย์พิทักษ์ประชาธิปไตยจากประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ถ้าเห็นชอบด้วยก็ลงชื่อในโบสถ์

(4) การจัดเดินขบวนรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล โดยขอความร่วมมือจากนักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ ร้านค้า ชุมชน มูลนิธิ และประชาชน เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2534 (การเดินขบวนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนมีประชาชนตามชุมชนต่าง ๆ เข้าร่วมไม่มากนัก)

2.4.3 ผลการปฏิบัติงานของ สป. ผบม. เทศบาล

(1) จากการสอบถาม สป. ผบม. เทศบาล ทั้ง 2 ชุมชน จำนวน 8 คน ส่วนใหญ่ออกปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ช่วงเวลาเย็นและค่ำ โดยออกไปพบปะสนทนากับประชาชนตามบ้านต่าง ๆ และนำเอาเอกสารโปสเตอร์การรณรงค์ "โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน" ของเทศบาลที่จัดทำขึ้นไปติดตามบ้านที่เข้าไปพูดคุยด้วย สำหรับโปสเตอร์มีข้อความควาว่า "อย่าท้อขายประชาธิปไตย โดยกาขายเสียงเลือกตั้ง" โดยมีข้อความระบุถึงผลเสียที่เกิดจากการขายเสียงเลือกตั้ง และลักษณะของผู้แทนที่ดี

ขณะเดียวกัน จะนำแบบฟอร์มโบสถ์เข้าเป็นสมาชิกศูนย์พิทักษ์ประชาธิปไตยประจำหมู่บ้านให้เจ้าของบ้านลงนามสมัครเป็นสมาชิก สาละสำคัญของโบสถ์ คือผู้เป็นสมาชิกต้องมีความ เลื่อมใสและมีความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และจะไม่มีการซื้อขายเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

(2) จากการสอบถามประชาชนในชุมชนทราบว่า ส่วนใหญ่ได้พูดคุยกับ ชป. ผปม. ของเทศบาล แต่ทว่าบริเวณร้านค้าในเขตเทศบาล ชป. ผปม. เทศบาล ไม่ได้มาพบปะเท่าที่ควร

(3) กลยุทธ์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการเลือกตั้งในเขตตลาด ร้านค้า เทศบาลจะขอความร่วมมือจากมูลนิธิของตระกูลต่าง ๆ 5 มูลนิธิ ซึ่งมีความผูกพันกันกับตลาด ร้านค้า (ในลักษณะของสังคมชาวจีน) ซึ่งได้รับความร่วมมือด้วยดี

(4) ข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มศูนย์พิทักษ์ประชาธิปไตย แม้ประชาชนในชุมชนจะเขียนใบสมัครแล้วปรากฏว่า ทางเทศบาลยังไม่มีแนวทางว่าจะจัดตั้งองค์กรของกลุ่มอย่างไร จะมีกิจกรรมต่อเนื่องอย่างไร มีเพียงโครงการจะประกาศเป็นหมู่บ้าน (ชุมชน) ที่ปลอดการซื้อเสียงตามนโยบายของจังหวัดเท่านั้น

2.4.3 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการซื้อ ขายเสียงเลือกตั้ง

(1) ประชาชนที่อาศัยในเขตตลาดเทศบาล ร้านค้าต่าง ๆ ครอบคลุมความเชื่อมั่นว่า ไม่เคยปรากฏการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากประชาชนผู้ประกอบการค้าต่างมีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง สำหรับการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาลนั้น ผู้สมัครทุกคนเป็นบุคคลที่ประชาชนรู้จักมักคุ้นเป็นอย่างดี รู้ว่าบุคคลใดมีผลงานมากน้อยเพียงใด ดังนั้นประชาชนสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง เงินไม่สามารถซื้อสิทธิของประชาชนได้

(2) การพูดคุยกับประธานคณะกรรมการชุมชนระคำเอน ซึ่งมีอาชีพเป็นนักธุรกิจการค้า ให้คำยืนยันว่าประชาชนในเขตเทศบาลมีเงินทองพอไม่จำเป็นต้องขายเสียงของตนเอง เพราะจะไม่เกิดประโยชน์ต่อบ้านเมือง สำหรับประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างซึ่งอาศัยอยู่ตามชุมชนต่าง ๆ อาจมีการขายสิทธิขายเสียงบ้าง ดังนั้นการทำงานเผยแพร่ประชาธิปไตยควรมุ่งความสนใจประชาชนยากจนตามชนบท

(3) การพูดคุยกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน (กิ่งเมือง กิ่งชนบท) ทราบว่า แต่เดิมการเลือกตั้งผู้แทนมีการเลี้ยงอาหาร เลี้ยงสุรากัน แต่หลังจากมีโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยแล้ว พฤติการณ์การหาเสียงโดยการ

จัดเลี้ยงอาหารไม่ปรากฏ สำหรับการขายเสียงขายสิทธิ์นั้น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย เนื่องจากเงินที่ได้ 100 - 200 บาท ใช้เดี่ยวเดียวก็หมด แต่บ้านเมืองจะตกอยู่ภายใต้การดูแลของคนที่ไม่สุจริต

(4) การที่ประชาชนมีความคิดที่จะไม่ซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งนั้น เนื่องจากประชาชนเกิดความกลัว รสช. กลัวการทำผิดกฎหมาย เพราะคิดว่าครั้งนี้ รสช. เอาจริงกับผู้ซื้อ-ขายเสียง การตระหนักถึงผลร้ายของการซื้อ-ขายเสียง เกิดจากการได้รับข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ มากกว่าที่จะได้รับข่าวสารจาก ชป.ผปม. ของเทศบาล

(5) ข้อสังเกตการพูดคุยกับประชาชนในเขตชุมชนพบว่า ประชาชนบางส่วนมีความหวาดกลัวไม่คอยกล้าพูด ไม่กล้าให้ข้อมูลเมื่อสอบถามถึงการใช้จ่ายเงินหาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล ข้อมูลที่ควรนำมาประกอบการพิจารณาประการหนึ่งคือ หัวหน้าชุดผู้สมัครรับเลือกตั้งทีมหนึ่ง เป็นผู้มึนอิทธิพลบารมีทางการเมืองสูง เป็นบุคคลที่ประชาชนทั้งในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ต้องมาพึ่งพาอาศัยเมื่อมีปัญหาเดือดร้อน และบุคคลนี้เคยถูกพรรคการเมืองทาบทามให้ลงสมัคร ส.ส. ในสมัยหน้าด้วย

2.5 การสังเกตการณ์ในวันเลือกตั้ง

2.5.1 ในวันเลือกตั้ง 21 ก.ค 34 ได้ตระเวนสังเกตการณ์ตามหน่วยเลือกตั้ง ทั้ง 8 หน่วย คือ

- (1) สถานีดับเพลิง
- (2) ที่โล่งโรงเรียนราษฎร์บำรุง
- (3) โรงเจแข่งข้าวตั่ว
- (4) สำนักงานเทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น
- (5) สมาคมส่งเสริมสวัสดิการสังคม
- (6) โรงเรียนศิริวิทยานุกูล
- (7) วัดตะคร้ำเอน
- (8) ศูนย์ประชาสัมพันธ์พัฒนา (ศาลา 2)

2.5.2 บรรยายภาศการมาใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ มีประชาชนทยอยกันมาไม่มากนัก ยกเว้นหน่วยเลือกตั้งบริเวณสำนักงานเทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่นที่มีประชาชนทยอยมาใช้สิทธิเลือกตั้งตลอดเวลา และค่อนข้างหนาตา

2.5.3 ในช่วงเช้าก่อนถึงเวลาเลือกตั้งบริเวณบ้านพักของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล (บริเวณรอยต่อ) มีการจัดเลี้ยงอาหาร กลุ่มผู้สนับสนุน (หัวคะแนน) และในตอนเย็นหลังปิดการลงคะแนน ผู้สมัครจัดให้มีการเลี้ยงอาหารที่บ้าน พร้อมทั้งเชิญชวนข้าราชการ พนักงานเทศบาลไปร่วมกันเลี้ยงด้วย จากการไปสังเกตการณ์บริเวณบ้านพักผู้สมัครช่วงเวลา 09.30 น. ของวันเลือกตั้งพบว่า มีร่องรอยของการจัดเลี้ยงอาหารจริง และมีการเตรียมการสำหรับการจัดเลี้ยงตอนเย็นด้วย เช่น มีป้ายกระดานแสดงผลการนับคะแนนเลี้ยงตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ด้วย

2.5.4 ข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้งของเทศบาลพบว่า พฤติกรรมที่น่าสงสัยซึ่งส่อถึงฉ้อโกงเกิดขึ้นหลายกรณี ดังนี้

(1) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นนายกเทศมนตรี และเทศมนตรี รักษาการได้แต่งเครื่องแบบมายืนอยู่บริเวณหน่วยเลือกตั้งตลอดเวลา ลักษณะดังกล่าวทำให้พนักงานเทศบาลซึ่งทำหน้าที่บริหารการเลือกตั้งขาดอิสระในการปฏิบัติงาน

(2) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีการจัดหารถปิดอับหลายคันคอยรับส่งประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน่วยต่าง ๆ ประการสำคัญคือ ผู้สนับสนุน ผู้สมัครมีวิทยุมือถือติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อตรวจสอบว่า หน่วยเลือกตั้งใด ยังไม่มีใครมาบ้าง จะได้จัดรถไปรับประชาชนมาลงคะแนนเสียง

(3) จะมีตัวแทนผู้สมัคร (หัวคะแนน) นำประชาชนมาที่หน่วยเลือกตั้ง (สำนักงานเทศบาล) พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการค้นหารายชื่อ ประการสำคัญที่สุดคือ หัวคะแนนได้บอกในลักษณะกำชับประชาชนว่า เมื่อเข้าไปในหน่วยเลือกตั้งให้ กา หมายเลข ถึงหมายเลข

(4) พฤติกรรมตามข้อ (2) และ (3) ปรากฏอย่างชัดเจน แต่ไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการเลือกตั้งได้ดำเนินการควบคุมคลตามข้อ (2) (3) แต่อย่างใด

(5) จากการตระเวนตามหน่วยต่าง ๆ พบว่า มีประชาชน บางกลุ่มหนึ่งดื่มสุราในร้านอาหาร แต่ไม่มีการตรวจตราจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมาย เลือกลงแต่อย่างไร

2.6 ผลการเลือกตั้ง

ปรากฏว่า หมายเลข 1 - 12 ซึ่งเป็นกลุ่มของนายกเทศมนตรี ได้รับการเลือกตั้งทั้ง 12 คน มีประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง 4,054 คน จาก จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 8,456 คน คิดเป็นร้อยละ 47.94 บัตรเสีย 210 บัตร คิดเป็นร้อยละ 5.18

3. การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาลเมืองพะเยา

3.1 ข้อมูลพื้นฐาน

เทศบาลเมืองพะเยา มีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 18 คน ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 16,047 คน หน่วยเลือกตั้งมีจำนวน 12 หน่วย ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 หมายเลข 1 - 18
- กลุ่มที่ 2 หมายเลข 19 - 36
- กลุ่มที่ 3 หมายเลข 37 - 54

3.2 การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ในการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ประชาชนให้ความสนใจ การปราศรัยของผู้สมัครกลุ่มที่ 2 ซึ่งมีอดีต ส.ส. ของพรรคประชาธิปัตย์ มาช่วยหาเสียง 5 คน คือ นายเจริญ คันธวงศ์ นายเทอดพงษ์ ไชยนันท์ นายฉิมพินธ์ ทองสมัคร นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ และ พล.ต.สฤษดิ์ ขจรประศาสน์ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ไม่มีการปราศรัย แต่ใช้วิธีให้รถติดป้ายโฆษณาตระเวนหาเสียงซึ่ง กลุ่ม 1 ระดมการหาเสียง ลักษณะนี้มาก

ลักษณะของป้ายโฆษณาหาเสียงแต่ละกลุ่มจัดเป็นทีม ป้ายโฆษณามีทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งป้ายโฆษณาจะมีอยู่จำนวนมาก จากการสังเกตการณ์พบว่า กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีการแข่งขันหาเสียงกันมาก ทั้งรถตระเวนโฆษณา และโปสเตอร์ติดตามสถานที่ต่าง ๆ

3.3 การรณรงค์เรื่องการเลือกตั้งของเทศบาล

เทศบาลได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดทำโปสเตอร์คำขวัญตามสถานที่ต่าง ๆ ในเขตเทศบาล จัดขบวนนักเรียนและครูร่วมชักชวนการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

สำหรับป้ายรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งนั้น มีอยู่ทั่วไปบริเวณสถานที่ราชการ ถนนสายหลัก สีแยก และบริเวณหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย มีการประชาสัมพันธ์ออกเสียงตามสายของเทศบาลต่อต้านการซื้อขายเสียงทุกเช้า มีการจัดส่ง สป.พปม. ของเทศบาลออกสังเกตพฤติกรรมของบุคคลที่เคยเป็นหัวคะแนนอย่างใกล้ชิด

ทางเทศบาลได้เชิญ ผู้สมัครทั้ง 3 กลุ่ม มาร่วมตั้งน้ำสาบานว่าจะไม่ใช้เงินในการซื้อเสียงเลือกตั้ง มีการรณรงค์ให้ประชาชนร่วมลงชื่อแสดงเจตนาว่าฉันจะไม่ขายเสียงเลือกตั้ง มีการจัดทำบทกำหนดโทษการซื้อ-ขายเสียงให้ผู้สมัครทุกคนได้ทราบ พร้อมกับการจัดชุดทหาร ดชด. เข้าร่วมสังเกตการณ์ในช่วงใกล้วันเลือกตั้ง โดยให้สอดส่องดูแลพฤติกรรมกาหาเสียงอย่างใกล้ชิด

3.4 ผลการปฏิบัติงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

3.4.1 จากการสนทนากับชุดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของเทศบาล ได้รับข้อมูลว่า

(1) ประชาชนให้ความสนใจต่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาก โดยร่วมสาบานและลงชื่อไม่ขายเสียง ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้การขายเสียงลดลง

(2) เสียงสะท้อนจากประชาชนนั้น ประชาชนกล่าวว่า เป็นสิ่งที่ดี โดยขอให้ทำงานกันอย่างจริงจัง และควรมีบทกำหนดโทษสถานหนักกับผู้ซื้อเสียง

(3) การทำงานของ ชป.ผปม. เทศบาลได้รับความร่วมมือจากประชาชนทั่วไปด้วยดี แต่ประชาชนที่เคยเป็นหัวหน้าแมกจับผิดการทำงานของ ชป.ผปม. และคอยรบกวนการปฏิบัติงานในการประชุมชี้แจงประชาชนบ่อยครั้ง

(4) ทักษะของประชาชนต่อการซื้อขายเสียงนั้น ชป.ผปม. กล่าวว่ประชาชนมีความเห็นว่า การซื้อ-ขายเสียงเป็นสิ่งที่ไม่ดี อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งที่ผ่านมามีการซื้อเสียงกันมาก (หัวละ 200 บาท) และการเลือกตั้ง สท. ครั้งที่แล้วมีการทุ่มซื้อเสียงและแจกของกันมาก (หัวละ 50 บาท หรือให้เป็นสิ่งของ)

(5) การจัดตั้งกลุ่มประชาชนนั้น ชป.ผปม. ของเทศบาล ยังมีแนวความคิดที่แตกต่างกัน และยังไม่ชัดเจนต่อการปฏิบัติ บางคนมุ่งไปที่ผู้นำชุมชน โดยมีการประชุมผู้นำชุมชน แล้วให้ผู้นำชุมชนเลือกลูกบ้านของตนมาประชุมร่วมกับ ชป.ผปม. บางคนมองว่า การจัดเค้นขบวนของนักเรียนนั้นเป็นการจัดตั้งกลุ่มแล้ว

(6) ชป.ผปม. ของเทศบาล ได้ดำเนินการป้องกันการซื้อ-ขายเสียงด้วยวิธีการให้ประชาชนร่วมลงชื่อและสาบานว่าจะไม่ขายเสียง มีการนิมนต์พระสงฆ์ให้เทศน์ต่อประชาชนถึงผลดี ผลเสียของการขายเสียง มีการออกวารสารแจกจ่ายชี้แจงประชาชนในหมู่บ้านที่รับผิดชอบ ติดตามอุพถัตติกรรมของบุคคลที่มีแนวโน้มเป็นหัวหน้าแมก และประสานงานกับโรงเรียนต่าง ๆ ให้นักเรียนสำรวจผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบ้านของตนเอง พร้อมทั้งเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

(7) จากการสนทนากับ ชป.ผปม. ของเทศบาล มีข้อสังเกตคือ ทหาร/ตำรวจใน ชป.ผปม. ไม่ค่อยให้ความสนใจ หรือไม่เข้าร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่เนื่องจากแต่ละคนมีภารกิจรัดตัว สำหรับผู้นำชุมชนหรือกรรมการชุมชนที่ร่วม ชป.ผปม. นั้น ต่างมีภารกิจต้องประกอบอาชีพส่วนตัว จึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ มีแต่ครูเท่านั้นที่พอจะปฏิบัติงานได้ แต่ก็ติดภารกิจสอนหนังสือ ครูบางคนก็เกรงกลัวต่ออิทธิพลของผู้สูญเสียประโยชน์

3.4.2 การสนทนากับประชาชนผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในเขตเทศบาลด้านการเลือกตั้ง และการปฏิบัติงานของ ชป.ผปม. ได้ข้อมูลดังนี้

(1) เกี่ยวกับการเลือกตั้ง สท. ส่วนใหญ่แล้วประชาชนจะรู้จักผู้สมัครทุกกลุ่ม โดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่ม สำหรับปัจจัยที่จะทำให้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครนั้น ส่วนใหญ่เห็นว่า สท. ชุดเก่ามีผลงานดี นโยบายดี และมาพบปะหาเสียงด้วยตนเอง

(2) เกี่ยวกับการซื้อเสียงเลือกตั้ง ประชาชนเห็นว่า เป็นสิ่งไม่ดี จะทำให้นักการเมืองเข้าไปกอบโกยแสวงหาผลประโยชน์

(3) ต่อการปฏิบัติงานของ ชป. ผปม. นั้น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยรู้ว่า มี ชป. ผปม. ไม่เคยพบปะพูดคุยด้วย ส่วนที่รู้ว่า มี ชป. ผปม. นั้น ก็ไม่เคยพบปะพูดคุยด้วย

3.4.3 การสนทนากับประชาชนทั่วไปที่พักอาศัยในเขตเทศบาลได้ข้อมูล ดังนี้

(1) ประชาชนทุกคนรู้จักผู้สมัครทั้ง 3 กลุ่ม สำหรับปัจจัยที่จะช่วยในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครกลุ่มใดนั้น ประชาชนส่วนใหญ่พิจารณาจากกลุ่มที่เป็น สท. ชุดเก่า เพราะเคยมีผลงานดี มาพบปะหาเสียงด้วยตนเอง เป็นคนดี และมีนโยบายที่ดี

(2) ความเห็นเกี่ยวกับการใช้เงินซื้อเสียงเลือกตั้งนั้น ประชาชนทุกคนเห็นว่า เป็นสิ่งไม่ดี จะทำให้ได้คนไม่ดี เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ หากมีผู้สมัครนำเงิน/สิ่งของมาให้ ส่วนใหญ่ยืนยันว่าจะไม่รับ เพราะไม่อยากจะตัวเองเป็นคนรับสินบน แต่บางคนบอกว่าใครให้ก็รับ แต่ไม่จำเป็นที่จะต้องลอบกระแผนเสียงให้

(3) สำหรับการทำงานของ ชป. ผปม. ส่วนใหญ่ไม่เคยพูดคุยกับ ชป. ผปม. ในเรื่องการเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การไม่ขายเสียง ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการ ผปม. เป็นโครงการที่ดีมีเพียงบางคนเท่านั้นที่ไม่เชื่อว่าโครงการ ผปม. จะช่วยแก้ไขปัญหาการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งได้

(4) ข้อสังเกตจากการสนทนากับประชาชนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่สงวนท่าทีในการแสดงความคิดเห็น อาจเกรงว่าการพูดอะไรออกไปอาจมีผลกระทบต่อตนเองได้ ในบางพื้นที่ที่เป็นฐานคะแนนของผู้สมัคร สท. ต่างสงวนท่าทีในการแสดงความคิดเห็นของตน

3.5 การสังเกตการณ์ในวันเลือกตั้ง

- (1) มีประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งหน้าตา โดยมีตัวแทนของผู้สมัครทุกกลุ่มมาเฝ้าสังเกตการณ์ทุกหน่วยเลือกตั้ง
- (2) ไม่พบว่ามีหิวคะแนนพาประชาชนมาลงคะแนน
- (3) เหตุการณ์ของการเลือกตั้งทุกหน่วยเลือกตั้ง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- (4) การลงคะแนนเสียงส่วนใหญ่เลือกเป็นกลุ่ม

3.6 ผลการเลือกตั้ง

- (1) กลุ่มที่ 1 ได้รับเลือกตั้งทั้งกลุ่ม
- (2) ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 7,832 คน ร้อยละ 48.81
- (3) บัตรเสีย 653 บัตร ร้อยละ 8.34
- (4) คะแนนสูงสุดของกลุ่ม 1 คือ หัวหน้ากลุ่ม 3,433 คะแนน ส่วนคะแนนต่ำสุดของกลุ่ม 1 ได้ 2,790 คะแนน ในขณะที่กลุ่มที่ 2 คะแนนสูงสุดของกลุ่มได้ 2,774 คะแนน คะแนนต่ำสุดได้ 2,207 คะแนน ซึ่งแสดงถึงการเลือกตั้ง สท. ประชาชนเลือกตั้งเป็นกลุ่ม

4. เทศบาลตำบลชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

4.1 การสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้ง

4.1.1 การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

- (1) ไม่มีการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง ส่วนใหญ่จะให้รถโฆษณาหาเสียง หรือจอดรถเปิดเทปคำปราศรัยตามชุมชน และหมู่บ้านในเขตเทศบาล
- (2) ป้ายโฆษณาหาเสียง จะมีป้ายโฆษณาขนาดใหญ่จำนวน 23 ป้ายของผู้สมัครทั้ง 2 ทีมแข่งขันกัน ส่วนผู้สมัครอิสระจะมีป้ายเล็ก ๆ ชื่อสังเกตจากป้ายโฆษณาหาเสียงจะเป็นของใครของมัน จะมีเป็นกลุ่มบ้างเล็กน้อย

4.1.2 การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงของเทศบาล

- (1) ติดป้ายรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงตามถนนสายต่าง ๆ
- (2) ประสานงานกับอำเภอชุมแพ ออกอำเภอเคลื่อนที่เพื่อสอดส่องดูแลการซื้อ-ขายเสียง
- (3) ก่อนวันเลือกตั้ง 1 วัน และในวันเลือกตั้งได้ประสานงานขอคำสั่งทหารพรานเข้าไปตรวจตราในหมู่บ้าน ตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ เพื่อป้องกันการซื้อเสียง และให้ทหารพรานมาช่วยควบคุมดูแลการเลือกตั้งหน่วยเลือกตั้งละ 4 คน

4.1.3 ผลการปฏิบัติงานของ ชป. ผปม. ของเทศบาล

(1) ชุดปฏิบัติการของเทศบาล ให้ข้อมูลว่า การทำงานได้รับความสนใจจากประชาชนไม่มากนัก แต่ประชาชนก็มีความเห็นว่าการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง เป็นสิ่งไม่ดี ถ้ามีผู้สมัครนำเงินมาให้ก็จะรับ แต่จะตัดสินใจเลือกใครจะอยู่ที่ผลงาน ไม่ใช่จะเลือกคนที่ให้เงินเสมอไป

การจัดตั้งกลุ่มประชาชนเพื่อต่อต้านการซื้อเสียงไม่ได้ดำเนินการเพียงแต่จัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่บางอย่าง เช่น

- การพบปะตัวแทนกลุ่มประชาชน เพื่อให้ไปชี้แจงต่อชาวบ้าน

อีกทอดหนึ่ง

- จัดประชุมประชาชนพร้อมเดินรณรงค์ต่อต้านการซื้อเสียงเลือกตั้ง
- ออกพบปะประชาชนตามบ้าน พร้อมกับกระจายเสียงตามสาย

โฆษณาประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

- ให้หัวหน้าคุ้มต่าง ๆ ร่วมช่วยรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง

เลือกตั้ง

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลต่อโครงการ ผปม. กระทำได้ไม่มากนัก เนื่องจากบทบาทและอิทธิพลของการเมืองท้องถิ่นครอบงำอยู่ นายกเทศมนตรีรักษาการก็ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย และพนักงานเทศบาลระดับล่างก็เป็นบุคคลที่นายกเทศมนตรีช่วยเหลือให้เข้ามาทำงานในเทศบาล เป็นเหตุให้พนักงานเทศบาลไม่กล้าเคลื่อนไหวใด ๆ มากนัก

4.1.4 ความคิดเห็นของประชาชน

ส่วนใหญ่เห็นว่า การซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งเป็นสิ่งไม่ดี ผู้ตกผลึกหมาย ทำให้ประชาชนตกอยู่ใต้อำนาจของนักการเมือง เมื่อหลงเลือกเข้าไปก็จะไปรวมกัน โกงกิน ส่วนคนดีจะไม่มีโอกาสเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน

อย่างไรก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่จะรับเงินถ้ามีผู้สมัครนำเงินมาแจก แต่เวลาเลือกตั้งจะพิจารณาเลือกเฉพาะคนที่ชอบเท่านั้น

ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่กิ่งเมือง ถึงชนบทไม่ชอบรับเงินมาแจกเลย มีความเห็นว่า การซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งเป็นเรื่องสกปรก ไม่เห็นความจำเป็นว่าจะต้องเร่งแก้ไขทำไม การรับเงินเป็นสิทธิของประชาชน แต่รับแล้วจะเลือกผู้แจกเงินหรือไม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

4.2 ผลการเลือกตั้ง

มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 51.29 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้ได้รับเลือกตั้ง คะแนนสูงสุดคือ นายกเทศมนตรี 6,948 คะแนน ผู้ได้รับเลือกตั้งคะแนนต่ำสุด 3,573 คะแนน

5. เทศบาลเมืองชุมพร

5.1 ข้อมูลพื้นฐาน

(1) การเลือกตั้ง สท. เมื่อปี 2529 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 8,070 คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 4,653 คน คิดเป็นร้อยละ 57.66

(2) ที่ผ่านมากการซื้อเสียงเลือกตั้งโดยตรงไม่มี จะมีเฉพาะการเลี้ยงดูรออาหาร และการจ้างรถรับส่งไปลงคะแนนเสียงตามหน่วยเลือกตั้ง

(3) ในเขตเทศบาล มีกลุ่มประชาชนต่าง ๆ เช่น กลุ่มกรรมการชุมชน (ชุมชนราชวิถีใน ชุมชนราษฎร์วิถีกกลาง ชุมชนไตรรัตน์ และชุมชนบ้านพิภพไฟ) อาสาสมัคร สาธารณสุข กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มจักรยานยนต์รับจ้าง

5.2 การสังเกตการณ์การหาเสียงเลือกตั้ง

- (1) ไม่มีการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร
- (2) ลักษณะป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร มีทั้งแผ่นป้ายติดตั้งตามทางแยก การติดแผ่นผ้า และโปสเตอร์ ผู้สมัครหมายเลข 1 - 18 มีป้ายโฆษณามากกว่าหมายเลขอื่น

5.3 การรณรงค์ของเทศบาล

เทศบาลมีการรณรงค์ต่อต้านการซื้อเสียง โดยมีป้ายประชาสัมพันธ์ตามทางแยกต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากบริษัท ห้างร้าน ธนาคารต่าง ๆ ในการเขียนแผ่นผ้าต่อต้านการซื้อเสียงตามสถานที่ต่าง ๆ ด้วย

5.4 การปฏิบัติงานของชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยของเทศบาล

- (1) การปฏิบัติงานได้รับความสนใจจากประชาชนมาก
- (2) ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า การซื้อเสียงเลือกตั้ง เป็นสิ่งไม่ดี
- (3) ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มประชาชนรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง ด้วยการให้โรงเรียนต่าง ๆ ในเขตเทศบาลเดินรณรงค์ต่อต้านการซื้อขายเสียง
- (4) การทำงานของชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยของเทศบาล มีปัญหาอยู่บ้าง เนื่องจากลักษณะความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเทศบาลมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างประกอบอาชีพ มีการแข่งขันในการทำมาหากินสูง โอกาสที่ชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยจะพบปะพูดคุย หรือรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันกระทำได้ยาก จะเห็นได้จากการเชิญมาประชุมของชุดเผยแพร่ฯ ไม่ได้ผลเท่าที่ควร จะมีประชาชนมาประชุมน้อย จึงต้องเข้าไปพบปะตามบ้านแทน

5.5 ความเห็นของประชาชนผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ

- (1) ประชาชนตามร้านค้าต่าง ๆ รู้จักผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลทุกคน เพราะเป็นคนรู้จักกัน เป็นคนที่มีความสามารถ เป็นคนดี และมีการศึกษาดี
- (2) ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ไม่เห็นด้วยกับการใช้เงินซื้อเสียงเลือกตั้ง เพราะเห็นว่า ผู้ซื้อเสียงเลือกตั้งหวังจะเข้าไปกอบโกย ซึ่งเป็นผลเสียต่อจังหวัด และเป็นการเลือกตั้งที่ไม่บริสุทธิ์ใจ

(3) ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ไม่รับเงินจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อ แลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียง

(4) ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ระบุว่า ไม่เคยพบปะพูดคุยกับชุดเผยแพร่ ประชาธิปไตยของเทศบาลเลย และมีความเห็นว่าชุดเผยแพร่ ฯ ควรจะไปพบปะ กับประชาชนทุกบ้าน เพราะจะทำให้ประชาชนหลุดตาว่างขึ้น

5.6 ความเห็นของประชาชนทั่วไป

(1) ประชาชนที่สนทนาคด้วยรู้จักกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง สท.ทุกคน และ สนใจผู้สมัครที่เป็นคนดีมีผลงาน และมีนโยบายการทำงานดี

(2) ประชาชนที่สนทนาคด้วยทั้งหมดไม่เห็นด้วยกับการใช้เงินซื้อเสียง เลือกตั้ง เพราะเห็นว่า การซื้อเสียงเป็นการกระทำที่ไม่สุจริต เป็นการกระทำ ของคนที่ไม่มีความสามารถ เมื่อได้รับเลือกตั้งไปแล้วจะกอบโกย

(3) ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ยอมรับเงินและสิ่งของที่ผู้สมัครจะนำเงิน หรือสิ่งของมาให้ แต่บางส่วนมีความเห็นว่าหากมีคนนำเงินมาให้จะรับเนื่องจาก ถ้าไม่รับเกรงว่าจะ เป็นผลร้ายต่อตัวเอง แต่จะไม่ลงคะแนนเสียงให้

(4) ส่วนใหญ่ระบุว่า ชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยของเทศบาลไม่เคยมา พบปะพูดคุยด้วย แต่เห็นด้วยกับการทำงานของชุดเผยแพร่ ฯ

5.7 ผลการเลือกตั้ง

(1) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ส่วนใหญ่จะทยอยเดินทาง ไปกันเอง มีรถมอเตอร์ไซด์รับส่งไปลงคะแนนบ้าง แต่ไม่มากนัก

(2) ผลการเลือกตั้ง มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 5,100 คน คิดเป็นร้อยละ

53.03

สรุป

การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2534 ส่วนใหญ่ไม่ปรากฏว่ามีการใช้เงินซื้อเสียงเลือกตั้ง เว้นแต่ในการเลือกตั้งของเทศบาล เมืองบุรีรัมย์ ที่มีข่าวการใช้เงินซื้อเสียงจากผู้สมัครทั้ง 2 ทีม ซึ่งมีการแข่งขันกันสูง และการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น ที่มีขบวนการจัดรถรับส่งผู้เลือกตั้ง ไปยังหน่วยเลือกตั้ง และการขึ้นนำการลงคะแนนของหัวคะแนนผู้สมัคร

ในด้านความรู้สึกนึกคิดของประชาชนต่อการซื้อขายเสียงเลือกตั้งนั้น ปรากฏว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยต่อการซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้ง และเห็นดีด้วยต่อการรณรงค์ต่อต้านการซื้อ - ขายเสียงของรัฐสภา ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่ไม่เห็นด้วยต่อการซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้งนั้น เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเมือง และเขต กึ่งเมือง กึ่งชนบทได้รับรู้ข่าวสารจากทางราชการ และสื่อมวลชนทางโทรทัศน์ วิทยุ และ หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับผลร้ายของการซื้อ - ขายเสียงอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเทศบาลอยู่ระดับปานกลางขึ้นไป จึงไม่มีความเดือดร้อนเรื่องเงิน ในการดำรงชีพ จึงเป็นการยากที่นักการเมืองจะนำเงินมาซื้อเสียง

อย่างไรก็ตาม จากการประเมินผลการทำงานของชุดเผยแพร่ประชาธิปไตย ของเทศบาลพบว่า ได้มีส่วนช่วยกระตุ้นเสริมการรับรู้ข้อมูลของประชาชนในเขตชุมชน กึ่งเมือง กึ่งชนบทได้ดี โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล ซึ่งครูในโรงเรียน เป็นชุดปฏิบัติการอยู่ด้วย แต่ในเขตชุมชนที่เป็นย่าน การค้าและธุรกิจนั้น ไม่สามารถปฏิบัติงานเผยแพร่ได้ เนื่องจากประชาชนในเขตชุมชน ย่านธุรกิจการค้าส่วนใหญ่จะไม่สนใจ เพราะต้องยุ่งกับธุรกิจการค้า และถือว่าตนเอง รู้เรื่องดีอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องมาเผยแพร่

ผลการดำเนินการตามโครงการ ผปม.

ในการศึกษาผลการดำเนินการตามโครงการ ผปม. นั้น ได้สุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษาข้อมูลในภาคต่าง ๆ ภาคละ 2 จังหวัด รวม 10 จังหวัด ในการศึกษาที่ไม่มุ่งเน้นด้านการบริหารโครงการของจังหวัดและอำเภอ แต่จะมุ่งพิจารณาที่ผลการดำเนินการของ ชป.ผปม. ต่อประชาชนว่าก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนอย่างไร ประชาชนมีความเข้าใจต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพียงใด ทิศนคติหรือแนวทางการคิดในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรของประชาชน รวมทั้งปัญหาด้านการดำเนินงานของ ชป.ผปม. รวมทั้งศึกษาถึงยุทธวิธีในการทำโครงการ ผปม. ของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันอย่างไร

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มุ่งเน้น การสัมภาษณ์กึ่งสนทนาคอกลุ่มประชาชน เป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมุ่งสนทนาคอกลุ่มความคิดการดำเนินงานเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสรุปผลการดำเนินงาน ได้ดังนี้

ทัศนะของประชาชน

1. จังหวัดเชียงราย

การสอบถามประชาชนในจังหวัดเชียงราย พื้นที่ อ. เชียงแสน อ. เชียงของ อ. เทิง และ อ. พาน รวมทั้งสิ้น 54 คน ประเมินทัศนคติของประชาชนได้ ดังนี้

1.1 ทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้แทน

(1) ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เคยไปเลือกตั้งผู้แทนทุกครั้ง

(2) ในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จะพิจารณาตัดสินใจเลือก

ผู้สมัครหมายเลขใด ด้วยเหตุผล ดังนี้

2.1) พิจารณาผู้สมัครรายบุคคลโดยเลือกคนที่ช่วยเหลืองานของส่วนรวม และเป็นปากเสียงแทนประชาชนได้

2.2) เลือกตามคำแนะนำของผู้นำหมู่บ้าน

2.3) เลือกตามนโยบายของพรรคที่สังกัด

2.4) จะมีการปรึกษาภายในครอบครัวว่าจะเลือกใคร

(3) การเลือกตั้งผู้แทนแต่ละครั้ง ประชาชนไม่รู้จักรู้สมัคร นอกจากดูตามรูปภาพในใบโฆษณาหาเสียง เนื่องจากผู้สมัครไม่เคยเข้ามาพบปะหรือปราศรัยหาเสียงในหมู่บ้าน นอกจากบางคนจะมาพบประชาชนในงานวัดและงานประเพณีต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะใช้รถโฆษณาหาเสียงเข้ามาในหมู่บ้านแทน นอกจากบางคนจะมีมาพบประชาชนในงานวัดและงานประเพณีต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะใช้รถโฆษณาหาเสียงเข้ามาในหมู่บ้านแทน

(4) การหาเสียงของผู้สมัครมักจะดำเนินการในหลายรูปแบบ คือ

- 4.1) ให้เงินก้อนสนับสนุนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
- 4.2) จัดเลี้ยงอาหารประชาชน

(5) สำหรับแนวความคิดในการเลือกตั้งผู้แทนที่ดีนั้น ประชาชนมีความเห็นว่าจะต้องเลือกคนดี ซื่อสัตย์ ช่วยเหลือหมู่บ้านได้ ไม่ใช้เงินซื้อเสียง เป็นคนกล้าพูดกล้าทำ เสียสละเพื่อประชาชน มีการพิจารณาประวัติผู้สมัครจากรูปภาพและพรรคพวกเพื่อนฝูง ประชาชนบางกลุ่มกล่าวว่าจำเป็นต้องพิจารณาจากพรรคการเมือง หากพรรคดี หัวหน้าพรรคดี ก็จะได้ผู้สมัครที่ดีด้วย มีประชาชนบางคนมองว่าจะเลือกผู้แทนต้องได้คนที่สามารถพึ่งพาอาศัยได้

(6) สำหรับหน้าที่ของผู้แทนนั้น ประชาชนมีความเห็นว่า

- 6.1) เลือกไปพัฒนาบ้านเมืองและเป็นตัวแทนของประชาชน เข้าไปพัฒนาประเทศ
- 6.2) เลือกไปเพื่อไปนำเงินมาพัฒนาหมู่บ้านของตน
- 6.3) ประชาชนประมาณร้อยละ 10 ที่สนทนาคด้วย ไม่รู้ว่า จะเลือกผู้แทนไปทำอะไร

1.2 ทัศนคติต่อโครงการ สปม.

(1) ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อโครงการ สปม. เพราะจะทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวในเรื่องประชาธิปไตย จะทำให้คนมีเงินที่โกงกินบ้านเมืองลดน้อยลง ได้คนดีเข้าไปทำงานเพิ่มขึ้น

(2) ประชาชนส่วนใหญ่รู้เรื่องการรณรงค์ตามโครงการ สปม. จากโทรทัศน์ และวิทยุ มีเพียงร้อยละ 40 เท่านั้นที่รู้เรื่องจากการที่ได้พบปะพูดคุยกับ สป.สปม.

(3) การพบปะสนทนากับ ชป. ผปม. ส่วนใหญ่ จะพบปะพูดคุยกัน เวลาทำงานบุญที่วัด มีน้อยรายที่ ชป. ผปม. ไปพูดคุยที่บ้าน การพบปะพูดคุยกับ ชป. ผปม. จะมุ่งเน้นในเรื่องการเลือกตั้งจะเลือกคนดีได้อย่างไร ผลดี ผลเสียของการซื้อ ขายเสียงเลือกตั้ง และความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยทั่วไป

(4) บุคคลใน ชป. ผปม. ที่ไปพบปะประชาชนมากที่สุด คือ ครู รองลงมาเป็น ตำรวจ หรือชาวบ้านที่อยู่ในชุด ชป. ผปม.

(5) ต่อกรณีที่มีผู้สมัครนำเงินและสิ่งของมาให้หมู่บ้านเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ควรรับ เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย หากรับเงินแล้วผู้แทนนั้นก็เลยจะไม่ยอมช่วยเหลือประชาชนอีก เพราะถือว่าเคยได้เงินแล้วมีประชาชนบางส่วนประมาณร้อยละ 10 เห็นว่าควรจะรับ เพราะส่วนรวมได้รับประโยชน์ แต่ไม่จำเป็นต้องลงคะแนนให้

(6) ต่อกรณีผู้สมัครหรือตัวคะแนนมาซื้อคะแนนเสียงจากประชาชน โดยตรง ผู้ตอบคำถามร้อยละ 90 จะไม่ยอมรับ เพราะจะทำให้เกิดเป็นหนี้บุญคุณ ส่วนร้อยละ 10 คิดว่าจะรับแต่ไม่จำเป็นต้องลงคะแนนให้ผู้สมัครที่นำเงินมาแจกเสมอไป

1.3 ปัญหาในการประกอบอาชีพของประชาชน

(1) ส่วนใหญ่ประสบปัญหาฝนแล้ง ราคาพืชผลตกต่ำขาดเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ

(2) ปัญหาของประชาชนนั้น ส่วนใหญ่แล้วประชาชนจะแจ้งขอความช่วยเหลือต่อทางราชการผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน มีบางรายขอความช่วยเหลือผ่าน ส.ส.

(3) สำหรับบทบาทของ ชป. ผปม. ในการช่วยแก้ไขปัญหานั้น ร้อยละ 90 บอกว่าไม่เคยได้รับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหามาจาก ชป. ผปม. เลย

1.4 การมีส่วนร่วมปกครองหมู่บ้าน

(1) ประชาชนที่สอบถามทุกคนไปร่วมประชุมหมู่บ้านทุกครั้งผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุม

(2) การประชุมหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านเปิดโอกาสให้ประชาชนซักถามปัญหา ซึ่งประชาชนก็ซักถามปัญหาได้อย่างเต็มที่

(3) ในการลงมติใด ๆ ในหมู่บ้านจะใช้เสียงประชามติของประชาชนเป็นสำคัญ

1.5 กิจกรรมต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง

ทุกหมู่บ้านที่เก็บข้อมูลประชาชนไม่เคยร่วมหรือจัดกิจกรรมพรรคต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง

2. จังหวัดเพชรบูรณ์

พื้นที่ตัวอย่างในการจัดเก็บข้อมูล คือ อ.วังโป่ง อ.หล่มสัก อ.น้ำหนาว และ อ.ศรีเทพ กลุ่มประชากรเป้าหมายที่สนทนาด้วย จำนวน 43 คน

2.1 ทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้แทน

(1) ประชาชนที่สนทนาด้วยทุกคนเคยไปเลือกตั้งทุกครั้ง ในการเลือกตั้งนั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้แทน คือ

- 1.1) พิจารณาผู้สมัครที่ช่วยเหลืองานส่วนรวม
- 1.2) คุณโยบายของพรรคการเมือง
- 1.3) ดูรูปภาพผู้สมัครแล้วตัดสินใจ

(2) ส่วนใหญ่แล้วประชาชนไม่รู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะรู้จักก็เฉพาะรูปภาพในโปสเตอร์หาเสียง เนื่องจากผู้สมัครไม่เคยเข้าไปหาเสียงในหมู่บ้าน มีเพียงรถโฆษณาหาเสียงตระเวนในหมู่บ้านเท่านั้น มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงบางรายเท่านั้นที่เข้าไปหาเสียงโดยการพบปะพูดคุยกับประชาชน

(3) การหาเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดเลี้ยงอาหารให้เงินสนับสนุนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน หรือทำถนนให้หมู่บ้าน

(4) แนวความคิดในการเลือกผู้แทนที่ดีของประชาชน จะพิจารณาจากบุคคลที่เคยเป็น ส.ส. มาหลายสมัย เคยช่วยเหลือประชาชน มีผลงานดี และเป็นบุคคลที่ทำประโยชน์ให้แก่หมู่บ้าน

(5) ประชาชนมีความเห็นว่า การเลือกผู้แทนราษฏรนั้น เพื่อเข้าไปพัฒนาบ้านเมือง เป็นปากเสียงของประชาชน นำเงินมาพัฒนาหมู่บ้านของตน มีเพียงร้อยละ 5 ที่ตอบว่าไม่รู้ว่าจะเลือกไปหาอะไร

2.2 ทัศนคติต่อโครงการ ผปม.

(1) ประชาชนทั้งหมดเห็นดีด้วยต่อโครงการ ผปม. เพราะจะทำให้ได้ผู้แทนที่ดี ช่วยป้องกันไม่ให้มีการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

(2) ประชาชนส่วนใหญ่จะรู้เรื่องเกี่ยวกับการรณรงค์เผยแพร่ประชาธิปไตยจากโทรทัศน์ วิทยุ หรือเสียงตามสายในหมู่บ้าน มีเพียงส่วนน้อยที่รู้เรื่องจากการพบปะพูดคุยกับ ชป. ผปม.

(3) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยพบปะพูดคุยกับ ชป. ผปม. มีเพียงร้อยละ 10 ที่ได้พูดคุยกับ ชป. ผปม. ประเด็นในการสนทนามุ่งเน้นเรื่องการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง และชักชวนให้พัฒนาหมู่บ้าน

(4) คอกรณี ผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะนำเงินมาให้เพื่อแลกกับการลงคะแนนเสียง ร้อยละ 90 จะไม่ยอมรับ มีเพียงร้อยละ 10 ที่เห็นว่าควรรับเงินแต่ไม่จำเป็นต้องลงคะแนนให้

(5) คอกรณี ผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เงินและสิ่งของ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ควรรับเพราะถือว่าเป็นการซื้อเสียง และที่ผ่านมาผู้สมัครบางคนสัญญาว่าจะให้แล้วก็หายไป มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่เห็นว่าควรรับเพราะเป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน แต่ไม่จำเป็นต้องลงคะแนนให้

2.3 ปัญหาในการประกอบอาชีพ

(1) ปัญหาส่วนใหญ่ประสบกับฝนแล้งทำให้พืชผลเสียหาย ปัญหาความยากจน ประชาชนอพยพไปทำงานในกรุงเทพฯ บางหมู่บ้านอพยพไปประมาณร้อยละ 80 ของประชาชนในหมู่บ้าน

(2) ประชาชนส่วนใหญ่เมื่อประสบปัญหาในการประกอบอาชีพก็ต้องช่วยตนเอง ไม่รู้จะร้องเรียนหรือขอรับความช่วยเหลือจากใคร

(3) สำหรับ ชป. ผปม. ไม่เคยช่วยเหลืออะไรเลย

2.4 กิจกรรมต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

(1) ในพื้นที่หมู่บ้านตัวอย่าง 3 อำเภอ ไม่เคยมีกิจกรรมเลย

(2) มีเพียงหมู่บ้านในอำเภอตัวอย่างอำเภอเดียวจัดกิจกรรมซึ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การเขียนป้ายคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการซื้อเสียงเลือกตั้ง

3. จังหวัดอุบลราชธานี

พื้นที่ตัวอย่างในการเก็บข้อมูล คือ อ.เดชอุดม อ.หัวตะพาน อ.อุบลข่าวปูน และ อ.เขื่องใน จำนวนประชาชนที่เก็บข้อมูลจำนวน 80 คน

3.1 ทัศนคติต่อการเลือกผู้แทน

- (1) ประชาชนที่สนทนากับทุกคน ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง
- (2) เหตุผลที่เป็นปัจจัยสนับสนุนในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร คือ
 - 2.1) ผู้สมัครต้องเป็นคนพื้นที่หรือเคยช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้าน
 - 2.2) เป็นคนมีประวัติดี
 - 2.3) มีความรู้
- (3) ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนเข้ามาตระเวนพบปะประชาชนในหมู่บ้าน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะใช้รถตระเวนหาเสียง ดังนั้นประชาชนจะรู้จักผู้สมัครก็เฉพาะบุคคลที่เคยเป็นผู้แทนมาก่อน

(4) ลักษณะการหาเสียงของผู้สมัคร นิยมให้เงินเป็นก้อนแก่หมู่บ้าน เพื่อสาธารณประโยชน์และมีการให้หวัตะแนนนำเงินมาแจก

(5) เกี่ยวกับหน้าที่ของ ส.ส. นั้น ส่วนใหญ่ระบุว่าเลือกไปเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน เป็นปากเป็นเสียงแทนประชาชนเข้าไปออกกฎหมายช่วยชาวบ้านที่ยากจน แต่มีบางส่วนไม่รู้ว่าเลือกผู้แทนไปเพื่ออะไร

3.2 ทัศนคติโครงการ ผปม.

- (1) ทุกคนเห็นด้วยต่อโครงการ ผปม.
- (2) การรู้เรื่องราวของโครงการ ผปม. รู้จากโทรทัศน์ วิทยุ และผู้ใหญ่บ้านบอกเล่าให้ฟัง การรับรู้จาก ชป.ผปม. นั้น น้อยมาก
- (3) ร้อยละ 50 ได้พบปะพูดคุยกับ ชป.ผปม. อีกร้อยละ 50 ไม่เคยพบปะพูดคุยด้วย รายที่พบปะ ชป.ผปม. เป็นการพบกันในงานบุญที่วัด ในจำนวนนี้ร้อยละ 25 ได้พบปะพูดคุยกับ ชป.ผปม. ที่บ้าน
- (4) ชป.ผปม. ที่มาพูดคุยด้วย เน้นเรื่องการซื้อ-ขายเสียงเรื่องประชาธิปไตย ส่วนเรื่องการประกอบอาชีพไม่ค่อยมีการพูดคุยกัน

(5) ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าการที่ผู้สมัครนำเงินและสิ่งของมาให้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้าน สมควรที่จะรับไว้ดีกว่าที่ไม่มีใครให้ แต่เวลาลงคะแนนเลือกตั้งไม่จำเป็นที่จะต้องลงคะแนนให้เสมอไป

(6) กรณีผู้สมัครนำเงินมาให้ส่วนบุคคล ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าควรรับไว้ แต่ในการลงคะแนนเสียงจะพิจารณาเลือกคนดีโดยไม่คำนึงว่าใครจะให้เงินหรือไม่ เพราะประชาชนตระหนักดีว่า คนที่นำเงินมาแจกย่อมหวังจะเรียกผลตอบแทนคืนในภายหลัง

3.3 ปัญหาการประกอบอาชีพ

(1) ปัญหาที่เกิดขึ้นประจำและต่อเนื่อง คือ ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาราคาข้าวตกต่ำ เส้นทางคมนาคมไม่ดี ขาดแคลนน้ำกิน-น้ำใช้

(2) ส่วนใหญ่แล้วประชาชนจะแจ้งให้ผู้ใหญ่ทราบ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาให้

(3) ชป.คปม. ไม่มีบทบาทในการช่วยแก้ไขปัญหานี้

3.4 กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

(1) ในพื้นที่ 2 อำเภอ ในหมู่บ้านตัวอย่าง มีการจัดกิจกรรม เช่น การทำป้ายรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง การร่วมเดินขบวนถือแผ่นป้ายต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง

(2) ในพื้นที่ 2 อำเภอ ในหมู่บ้านตัวอย่าง ยังไม่มีกิจกรรมใด ๆ

4. จังหวัดชัยภูมิ

พื้นที่ตัวอย่างในการจัดเก็บข้อมูล คือ อ.บ้านเขว้า อ.บ้านเข็ญณรงค์ อ.ภูเขียว และ อ.หนองบัวแดง จำนวนประชาชนที่จัดเก็บข้อมูล จำนวน 85 คน

4.1 ทักษะต่อการเลือกผู้แทน

(1) ร้อยละ 95 ของผู้ให้ข้อมูลเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

(2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครหมายเลขใด หมายเลขหนึ่ง มีดังนี้

2.1) เลือกตามคำแนะนำของผู้นำหมู่บ้าน ร้อยละ 7

- 2.2) เลือกคนที่ช่วยเหลืองานส่วนรวมดี ร้อยละ 30
- 2.3) เลือกตามนโยบายของพรรคการเมือง ร้อยละ 20
- 2.4) ตัดสินใจด้วยตัวเอง ร้อยละ 7
- 2.5) เลือกผสมระหว่างการเมืองงานดี
นโยบายพรรคดี ร้อยละ 30
- 2.6) อื่น ๆ ร้อยละ 6

(3) ในการตัดสินใจเลือกผู้แทนแต่ละครั้ง ร้อยละ 60 รู้จักผู้สมัคร
รับเลือกตั้ง ร้อยละ 40 ไม่รู้จักผู้สมัคร

(4) การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ปรากฏว่า มีทั้งเข้ามา
พบปะประชาชนเพื่อหาเสียง และการใช้รถตระเวนโฆษณาหาเสียง

(5) ลักษณะการหาเสียง ผู้สมัคร ใช้ทุกรูปแบบตั้งแต่ให้เงินก่อน
มาพัฒนาสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน จัดเลี้ยงอาหาร ให้หิ้วตะแฉะนำเงินมาแจก

(6) แนวทางในการเลือกผู้แทนใช้ได้ดังนี้

- 6.1) ร้อยละ 30 ระบุว่าต้องเป็นคนที่ช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้าน
อย่างต่อเนือง
- 6.2) ร้อยละ 7 ระบุว่าต้องดูพรรคที่สังกัด
- 6.4) ร้อยละ 30 ระบุว่าต้องเป็นคนดี ชื่อสัตย์
- 6.5) ร้อยละ 33 มองหลาย ๆ ปัจจัย เช่น เป็นคนดี
มีคุณธรรม มีความรู้ เข้ามาพบปะประชาชนบ่อยครั้ง

) การเลือกผู้แทนเพื่อไปทาหน้าที่อะไร

- 7.1) ร้อยละ 20 ไม่รู้ว่าเลือกไปทำอะไร
- 7.2) ร้อยละ 35 ระบุเลือกไปเพื่อพัฒนาบ้านเมือง
- 7.3) ร้อยละ 45 ระบุว่าเลือกไปเพื่อช่วยเหลือประชาชน
เป็นตัวแทนประชาชนในการแก้ไขปัญหา

4.2 ทัศนต่อโครงการ ผปม.

(1) ร้อยละ 85 เห็นด้วยต่อการรณรงค์ต่อต้านการซื้อขายเสียง มีเพียงร้อยละ 10 ที่ไม่เห็นด้วย ส่วนอีกร้อยละ 5 ไม่ขอออกความเห็น

(2) ร้อยละ 90 ได้พบปะพูดคุยกับ ชป. ผปม. ในลักษณะและสถานที่ต่าง ๆ กัน เช่น มาพบปะที่บ้านโดยตรง พบปะที่วัดเมื่อมีงานบุญ เป็นต้น ประเด็นที่พูดคุยกันส่วนมากเน้นเรื่องการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง เรื่องประชาธิปไตย การพัฒนาหมู่บ้าน ส่วนด้านอาชีพนั้นมีการพูดคุยไม่มากนัก

(3) ต่อกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือหัวคะแนนนำเงินมาให้ที่บ้าน เพื่อแลกเปลี่ยนกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งปรากฏว่า

3.1) ร้อยละ 95 จะไม่ยอมรับเพราะเป็นสิ่งไม่ดี เป็นการขายตัวเอง หากรับเงินแล้วไม่ลงคะแนนเสียงให้ก็จะบาปจึงไม่สมควรรับเงิน และผู้สมัครที่ใช้เงินในการซื้อเสียงเลือกตั้ง ก็จะเข้าไปกอบโกย แสวงหาผลประโยชน์

3.2) มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่จะรับเงินจากผู้สมัคร แต่การจะลงคะแนนให้หรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งไม่มีความผูกพันกับเงินที่ได้

(4) กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เงินและสิ่งของ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมแก่หมู่บ้าน วัด โรงเรียน

4.1) ร้อยละ 15 เห็นด้วยที่จะรับเพราะผลประโยชน์จะตกแก่หมู่บ้าน และจะช่วยพัฒนาหมู่บ้านได้

4.2) ร้อยละ 44 ไม่เห็นด้วย ไม่สมควรรับ

4.3) ร้อยละ 41 ไม่ออกความเห็น

4.3 ปัญหาในการประกอบอาชีพ

(1) ส่วนใหญ่ประสบปัญหาฝนแล้ง พืชผลการเกษตรตกต่ำ ขาดแคลนน้ำ ซึ่งมักจะร้องขอความช่วยเหลือไปทางราชการผ่านผู้ใหญ่บ้านให้ช่วยเหลือ

(2) ชป. ผปม. มีส่วนให้คำแนะนำเรื่องการประกอบอาชีพและแจ้งปัญหาให้ทางอำเภอทราบ

4.4 กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

ส่วนใหญ่ไม่เคยร่วมกิจกรรม มีบางส่วนที่ช่วยเหลือติดป้ายรณรงค์
ต่อต้านการซื้อเสียง

5. จังหวัดปราจีนบุรี

พื้นที่จัดเก็บข้อมูล คือ อ.กบินทร์บุรี อ.ศรีมหาโพธิ์ อ.นาดี และ
อ.บ้านสร้าง จำนวนประชาชนที่เก็บข้อมูล 58 คน

5.1 ทัศนะต่อการเลือกผู้แทน

(1) ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง
(2) การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลขใดหมายเลขหนึ่ง
ขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังนี้

2.1) เป็นบุคคลที่มีบทบาทในการช่วยพัฒนาหมู่บ้าน โดยการ
แนะนำของผู้นำหมู่บ้าน

2.2) พิจารณาตามนโยบายพรรคการเมือง

2.3) เลือกตามที่หัวหน้าคะแนนติดต่อมา

(3) การเลือกตั้งผู้แทนนั้นส่วนใหญ่แล้วประชาชนไม่รู้จักผู้สมัครที่
ลงคะแนนให้ ที่รู้จักก็รู้จักผู้สมัครบางคน นอกนั้นรู้จักจากรูปถ่ายในแผ่นโปสเตอร์
โฆษณาหาเสียง

(4) ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เคยปราศรัยหาเสียงในหมู่บ้าน นอกจาก
ส่งหัวหน้ามาติดโปสเตอร์และแจกเงิน

(5) แนวความคิดในการเลือกให้ได้ผู้แทนที่ดีส่วนใหญ่พิจารณาเลือก
คนดี มีความรู้ เป็นคนที่เสียสละ สนใจแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน คอย
เอาใจใส่ช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้าน

(6) ลักษณะการหาเสียงผู้สมัครนิยมให้หัวหน้ามาแจกเงินและ
สิ่งของ จัดเลี้ยงอาหาร ให้เงินสนับสนุนหมู่บ้านเพื่อสาธารณประโยชน์

(7) ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าการเลือกตั้งผู้แทนนั้น เพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนในการช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน มีหน้าที่ในการพัฒนาหมู่บ้าน ดูแลทุกข์สุขของประชาชน รวมทั้งหน้าที่ในการออกกฎหมาย และควบคุมงบประมาณแผ่นดิน มีจำนวนน้อยที่ไม่รู้ว่าเลือกผู้แทนไปเพื่ออะไร

5.2 ทัศนะต่อโครงการ ผปม.

(1) ประชาชนส่วนใหญ่ทราบเรื่องการรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง เลือกตั้งจากการชี้แจงของผู้ใหญ่บ้านและจากโทรทัศน์ วิทยุ มีจำนวนน้อยที่รู้จัก ชป. ผปม.

(2) ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง เลือกตั้ง เพราะต้องการให้เป็นประชาธิปไตย จะทำให้ได้คนดีเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชน มีประชาชนบางส่วนวิตกว่าอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งจะทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยลง

(3) ประชาชนส่วนใหญ่ ได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับ ชป. ผปม. เฉลี่ย รายละ 1 - 2 ครั้ง นอกนั้นเป็นการพบปะสนทนากันในการประชุมที่วัด การสนทนากัน มักจะเน้นเรื่องประชาธิปไตย เน้นการเลือกตั้ง ไม่ให้มีการรับเงิน และแนะนำวิธีการเลือกตั้งผู้แทนที่ดี

(4) กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้ง นำเงินและสิ่งของมาแจกประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนกับการลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัคร ส่วนใหญ่แล้วประชาชนไม่เห็นด้วย เพราะจะทำให้คนดีไม่ได้รับการเลือกตั้ง มีประชาชนบางส่วนที่ยังมีความคิดว่าหากมีหวัคະແນນำเงินมาให้จริงก็จะรับ แต่จะเลือกหมายเลขที่แจกเงินหรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ไม่มีความผูกพันที่จะลงคะแนนให้

(5) กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เงิน สิ่งของ แก่หมู่บ้านเป็นส่วนรวม เพื่อสาธารณประโยชน์ ส่วนใหญ่คิดว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่ต้องมีการปรึกษาหารือกับผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้านก่อน มีอยู่ 1 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นหมู่บ้าน อพป. มีความเจริญอยู่ในระดับปานกลาง เห็นว่าไม่ควรรับเนื่องจากเกรงว่าจะเป็นแผนของผู้สมัครอีกทั้งหมู่บ้าน อพป. ก็มีงบประมาณสนับสนุนอยู่แล้ว

5.3 ปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชน

(1) ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่อง ราคาสินค้าการเกษตรตกต่ำปุ๋ยราคาแพง ถนนไม่มี ขาดแคลนน้ำกิน-น้ำใช้ ซึ่งเมื่อมีปัญหาจะร้องเรียนให้ผู้ใหญ่บ้านพิจารณาให้ความช่วยเหลือ

(2) การช่วยเหลือของ ชป.พปม. นั้น ส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความช่วยเหลืออะไร มีบางส่วนเท่านั้นที่ช่วยติดต่อประสานงานให้ทางราชการพิจารณาช่วยเหลือ

5.4 การมีส่วนร่วมในการปกครองหมู่บ้าน

ในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เข้าประชุมทุกครั้ง ผู้ใหญ่บ้านเปิดโอกาสให้ลูกบ้านซักถามข้อสงสัยได้อย่างเต็มที่

5.5 กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมในการทำป้ายรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง และเข้าร่วมประชุมการชี้แจงของ ชป.พปม. พร้อมกับช่วยขยายผลไปยังชาวบ้านต่อไป

6. จังหวัดระยอง

พื้นที่ตัวอย่างในการจัดเก็บข้อมูล คือ อ.บ้านฉาง อ.แกลง อ.บ้านค่าย และ อ.ปลวกแดง โดยเก็บข้อมูลจากประชาชน จำนวน 90 คน

6.1 ทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร

(1) ประชาชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

(2) ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายเลขใดหมายเลขหนึ่งนั้น ส่วนใหญ่แล้วประชาชนจะตัดสินใจเลือกตั้งด้วยตนเอง โดยพิจารณาผู้สมัครแต่ละคนที่เคยช่วยเหลือส่วนรวมดี และพิจารณาตามนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัดอยู่

(3) ส่วนใหญ่แล้วประชาชนจะรู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะผู้สมัครเป็นคนในจังหวัดระยอง

(4) ผู้สมัครรับเลือกตั้งนิยามหาเสียงโดยใช้รถจักรยานยนต์ไฟฟ้าเสียงติดโปสเตอร์ มีบางคนเท่านั้นที่เข้ามาพบปะประชาชน หรือกล่าวคำปราศรัยในบางหมู่บ้าน แต่ไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ในเขตเลือกตั้ง

(5) ลักษณะการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น เคยมีการให้เงินสนับสนุนการพัฒนาสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้านหรือให้หวัคะแนนจัดเลี้ยงอาหารในหมู่บ้าน เพื่อชักจูงให้เลือกผู้สมัครหมายเลขนั้น

(6) แนวความคิดของประชาชนที่จะเลือกให้ได้ผู้แทนที่ดี

6.1) เป็นคนพูดจริง ทำจริง ซื่อสัตย์สุจริต ไม่กอบโกย

6.2) เป็นคนที่คอยช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้ประชาชน

6.3) เป็นคนที่เคยสร้างผลงานให้แก่สังคมระดับจังหวัดหรือหมู่บ้าน

(7) ประชาชนมีความเห็นว่าการเลือกตั้งผู้แทนนั้น เพื่อ เป็นผู้แทนของประชาชนในการเสนอปัญหาของพื้นที่ให้รัฐบาลทราบและนำเอาการพัฒนาไปสู่จังหวัดของตน

6.2 ทัศนะต่อโครงการ ผปม.

(1) ประชาชนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการรณรงค์เผยแพร่ประชาธิปไตยจากผู้ใหญ่บ้าน ชป. ผปม. และสื่อมวลชนต่าง ๆ

(2) ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง เพราะต้องการขจัดผู้แทนที่ซอบแจกเงินให้หมดไป และต้องการรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง

(3) การทำงานของ ชป. ผปม. นั้นได้ไปพบปะทั้งที่บ้านและในที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน ซึ่งจะมีการพูดคุยเกี่ยวกับการเลือกผู้แทนที่ดี โทษของการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง การพัฒนาหมู่บ้าน

(4) ประชาชนทั้งหมดที่สนทนาด้วยไม่เห็นด้วยต่อกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง นำเงินและสิ่งของแจกให้กับประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนกับการลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัคร

(5) กรณีที่ผู้สมัครให้เงินและสิ่งของแก่หมู่บ้านเพื่อนำไปพัฒนาหมู่บ้าน โดยส่วนรวม มีความเห็นแตกต่างกันในกลุ่มประชาชนที่สนทนาคด้วย ส่วนหนึ่งเห็นว่า ถ้าผู้สมัครให้ด้วยความเต็มใจและตัวผู้สมัครเอง เป็นบุคคลที่สร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง ไม่เฉพาะช่วงการเลือกตั้งเท่านั้น ประชาชนอีกส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วย เพราะเคยกระทำแบบนี้แล้วแต่เมื่อผู้สมัครได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนแล้ว ไม่มาสนใจดูแลประชาชนในหมู่บ้านอีกเลย

6.3 ปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชน

(1) ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งจะขอความช่วยเหลือไปทางราชการผ่าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

(2) บทบาทของ ชป.ผปม. ในการแก้ไขปัญหานี้ เพียงแต่ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำมาหากินเท่านั้น

6.4 การร่วมกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

ส่วนใหญ่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมโดยการร่วมติดป้ายโปสเตอร์ คำขวัญ รณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงในหมู่บ้าน

7. จังหวัดลพบุรี

พื้นที่เก็บข้อมูล ประกอบด้วย อ.พัฒนานิคม อ.ท่าหลวง อ.ชัยบาดาล และ อ.บ้านหมี่ จำนวนประชาชนที่สนทนาคด้วย 80 คน

7.1 ทัศนะประชาชนต่อการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร

(1) ร้อยละ 96 เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

(2) เหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครนั้น ประชาชนส่วนใหญ่พิจารณาจากผู้สมัครที่ช่วยเหลืองานของส่วนรวมดี ส่วนใหญ่แล้วรู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(3) ลักษณะการหาเสียงของผู้สมัครส่วนใหญ่ยังใช้วิธีให้รถกระเวนโฆษณาหาเสียง หรือมติดโปสเตอร์ มีบางคนเข้ามาพบประชาชนแต่ไม่มีการปราศรัยหาเสียงแต่อย่างใด

(4) การหาเสียงผู้สมัครขอใช้วิธีให้หัวหน้าแนะนำเงินและสิ่งของ มาแจกแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียงที่จะได้ บางคนให้เงินสนับสนุนแก่มุขบ้าน วัด โรงเรียน และการจัดเลี้ยงอาหารในหมู่บ้าน

(5) แนวความคิดของประชาชนในการเลือกผู้แทนที่ดี คือ

5.1) เป็นคนที่เข้าถึงประชาชน มาพบประชาชนและรับฟัง ความต้องการของประชาชน

5.2) เป็นบุคคลที่สร้างความเจริญให้แก่ชุมชนและบ้านเมือง

5.3) เป็นคนซื่อสัตย์ สุจริต ไม่ซื้อเสียงเลือกตั้ง

(6) ความคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้แทนราษฎร มีความเห็นว่า

6.1) ส่วนใหญ่มีหน้าที่พัฒนาประเทศ แก้ไขปัญหาของประชาชน

6.2) มีบางส่วน ไม่รู้ว่ามีหน้าที่อะไร

7.2 ทัศนะประชาชนต่อโครงการ ผปม.

(1) ประชาชนทราบข่าวการรณรงค์เผยแพร่ประชาธิปไตย และการต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง จาก สป.ผปม. และสื่อมวลชน

(2) ประชาชนส่วนใหญ่เห็นชอบต่อการรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง เพื่อป้องกันคนไม่ดีเข้าไปกอบโกยผลประโยชน์ และเป็นการเปิดโอกาสให้คนดีได้เข้าไปเป็นผู้แทน

(3) สป.ผปม. ได้เข้าไปพบปะพูดคุยกับประชาชนมาแล้ว 3 ครั้งต่อครอบครัว และมีการประชุมชาวบ้านที่วัดด้วย การพบปะพูดคุยกันเน้นเรื่องประชาธิปไตย การเลือกตั้ง และโทษของการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

(4) ประชาชนผู้สนทนาคัดยั้งทั้งหมดไม่ยอมรับเงินและสิ่งของที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำมาแจกให้ เพราะบุคคลเหล่านั้นจะเข้าไปกอบโกยผลประโยชน์

(5) สำหรับกรณีผู้สมัครให้เงินและสิ่งของแก่ส่วนรวมของหมู่บ้าน มีความเห็นแตกต่างกันไป 2 ส่วน ส่วนใหญ่ร้อยละ 65 เห็นว่าไม่ควรรับ เพราะเป็นสิ่งไม่ดี และในอดีตที่ผ่านมา ผู้สมัคร ส.ส. ที่สัญญาจะให้เงินสิ่งของแก่หมู่บ้านเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วก็ไม่สนใจประชาชนเลย ประชาชนอีกส่วนหนึ่งร้อยละ 35 เห็นว่าควรรับ เพราะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม แต่เมื่อรับแล้วไม่เป็นข้อผูกพันว่าจะต้องลงคะแนนเสียงให้

7.3 ปัญหาในการประกอบอาชีพของประชาชน

(1) ปัญหาที่ประสบ คือ ความแห้งแล้ง ศัตรูพืช ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดที่ดินทำกิน ขาดแหล่งน้ำ ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ จะร้องขอความช่วยเหลือจากทางราชการ ผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

(2) ชป. ผปม. มีส่วนในการให้คำแนะนำ และรายงานอำเภอ เพื่อขอรับการช่วยเหลือ

7.4 การมีส่วนร่วมปกครองหมู่บ้าน

การประชุมหมู่บ้านประจำเดือน ส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง ซึ่งในที่ประชุมจะเปิดโอกาสให้มีการซักถามปัญหาอย่างเสรี

7.5 การร่วมกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียด

ประชาชนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมในการจัดทำป้าย ตัดป้าย เต็น รณรงค์ตามที่อำเภอจัดขึ้น และร่วมชักชวนชาวบ้านรณรงค์ต่อต้านการซื้อ - ขายเสียด

8. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พื้นที่เก็บข้อมูลประกอบด้วย อ.ทับสะแก อ.บางสะพาน อ.กุยบุรี และ อ.ปราณบุรี จำนวนประชาชน ที่สนทนาด้วย 86 คน

8.1 ทัศนะประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(1) ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

(2) การตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดขึ้นอยู่กับ

2.1) เลือกตาม สามี - ภรรยา	ร้อยละ	5
2.2) เลือกตามผู้นำหมู่บ้าน	ร้อยละ	5
2.3) เลือกตามนโยบายพรรค	ร้อยละ	15
2.4) เลือกคนที่ช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้านดี	ร้อยละ	60
2.5) พิจารณาหลาย ๆ องค์ประกอบ	ร้อยละ	15

(3) ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 รู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ในการหาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครนิยมให้รถตระเวนโฆษณาและติดโปสเตอร์ มีไม่กี่คนที่เข้ามาพบประชาชน หรือมปราศรัย แต่ก็ไม่กี่หัวถึงจะมีเฉพาะบางหมู่บ้านเท่านั้น

(4) การหาเสียงของผู้สมัคร ส่วนใหญ่ถ้าจะแจกเงินจะให้แก่ส่วนรวม เช่น วัด โรงเรียน หรือเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน

(5) การเลือกผู้แทนที่ดีนั้น ประชาชนผู้สนทนาคัดด้วย มีหลักว่าจะเลือกคนไม่คดโกงช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้าน มีความรู้ความสามารถ

(6) เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้แทนราษฎร ประชาชน เห็นว่าจะเป็นตัวแทนของประชาชนทำประโยชน์ให้ประชาชน ช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้าน ออกกฎหมาย ควบคุมรัฐบาล มีบางส่วนที่ไม่รู้ว่าผู้แทนมีหน้าที่อะไร ประมาณร้อยละ 7 ของผู้ที่สนทนาคัดด้วย

8.2 ทัศนคติประชาชนต่อโครงการ ผปม.

(1) ร้อยละ 80 รู้เรื่องการรณรงค์เผยแพร่ประชาธิปไตย จาก สป.ผปม. ร้อยละ 20 รู้จากผู้ใหญ่บ้านและโทรทัศน์

(2) ประชาชนที่สนทนาคัดทุกคน เห็นด้วยต่อการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว และได้มีโอกาสพูดคุยกับ สป.ผปม. เจลี่ยแล้วเดือนละ 2 ครั้ง ซึ่งประเด็นที่พูดคุยมากที่สุด คือ ประชาธิปไตย การต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง และการประกอบอาชีพของประชาชน

(3) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่นำเงินและสิ่งของมาแจกเพื่อแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียง มีเพียงส่วนน้อยเห็นว่าให้ก็รับ แต่การลงคะแนนให้หรือไม่เป็นคนละประเด็นกัน

(4) กรณีผู้สมัครนำเงินและสิ่งของให้แก่ส่วนรวมของหมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 80 เห็นว่าไม่ดี ไม่ถูกต้อง จำนวนร้อยละ 10 เห็นว่า ลมคาวจะรับแต่จะเลือกหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่เหลือร้อยละ 10 ไม่ขอออกความเห็น

8.3 ปัญหาในการประกอบอาชีพของประชาชน

(1) ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่ดินทำกิน อยู่ในเขตป่าสงวน ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดแคลนน้ำกิน - น้ำใช้ ซึ่งจะร้องเรียนให้ทางราชการช่วยเหลือผ่านทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

(2) สป.ผปม. ไม่ได้มีส่วนช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพของประชาชน เพราะมุ่งแต่เรื่องประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง

8.4 การมีส่วนร่วมปกครองหมู่บ้าน

ส่วนใหญ่สนใจ เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง และซักถามปัญหาข้อข้องใจ
ต่อผู้ใหญ่บ้าน

8.5 การร่วมกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง

(1) บางพื้นที่ที่ประชาชนยืนยันว่าไม่มีการซื้อ-ขายเสียง จึงไม่มีการรณรงค์

(2) บางพื้นที่ที่มีการจัดทำป้ายรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง

9. จังหวัดนครศรีธรรมราช

พื้นที่ในการเก็บข้อมูล คือ อ.ปากพอง อ.ร่อนพิบูลย์ อ.นาบอน และ
อ.หัวไทร จำนวนประชาชนที่สนทนาด้วย 76 คน

9.1 ทัศนะประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(1) ประชาชนที่สนทนาด้วยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

(2) การตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดจะพิจารณาจากคนที่ช่วยเหลือ
งานของส่วนรวมดี มีจำนวนน้อยที่เลือกตามนโยบายของพรรคการเมือง และส่วนใหญ่
จะรู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้งดี โดยบุคคลเหล่านั้นเป็นคนที่มีชื่อเสียง หรือเป็นผู้สมัครที่
เข้ามาปราศรัยหาเสียงในหมู่บ้าน

(3) ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ใช้วิธีการหาเสียงโดยเข้ามา
ปราศรัยในหมู่บ้าน สำหรับการใช้จ่ายเงินในการหาเสียงนั้นมักจะมาในรูปของการให้
เงินสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน

(4) วิธีการเลือกตั้งผู้แทนที่ดี ประชาชนจะพิจารณาจากบุคคลที่มีความ
ความจริงใจในการแก้ไขปัญหาของประชาชน มุ่งทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม

(5) หน้าที่ของผู้แทนราษฎร ประชาชนมีความเห็นว่า ส.ส. ที่เลือก
ไปจะเป็นตัวแทนของประชาชนในสภาเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ แทนประชาชน เช่น การ
แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน รวมทั้งการทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่น

9.2 ทัศนคติประชาชนต่อโครงการ ผปม.

(1) ส่วนใหญ่รู้เรื่องการรณรงค์เผยแพร่ประชาธิปไตย และต่อต้านการซื้อเสียงเลือกตั้งจาก ชป. ผปม. และสื่อมวลชนต่าง ๆ

(2) ประชาชนทั้งหมด เห็นด้วยต่อการรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง เพราะจะทำให้ได้ผู้แทนราษฎรที่ดี ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมีโอกาสดำเนินการสนทนากับ ชป. ผปม. ประมาณ 1 ครั้ง โดย ชป. ผปม. จะมาสนทนาด้วยที่บ้าน หรือไปร่วมประชุมที่วัด ประเด็นของการสนทนา จะเน้นเรื่องการเลือกตั้ง การไม่ขายสิทธิ์ขายเสียง และเรื่องการประกอบอาชีพทั่ว ๆ ไป

(3) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยต่อการที่ผู้สมัครนำ เงินหรือสิ่งของ มาให้ประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียง เพราะถือว่าเป็นการลงทุนเพื่อหวังกอบโกยในภายหลัง มีเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น ที่เห็นด้วยต่อการซื้อเสียงของผู้สมัคร และพร้อมที่จะขายเสียงของตนเอง

(4) กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเงินและสิ่งของ มอบให้วัด โรงเรียน หมู่บ้าน เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมนั้น ส่วนมากเห็นว่าดี ควรจะรับไว้แต่อาจจะไม่ลงคะแนนให้ก็ได้ แต่บางส่วนก็ไม่เห็นด้วย เพราะถือว่าเป็นลักษณะของการซื้อ-ขายเสียงเหมือนกัน

9.3 ปัญหาในการประกอบอาชีพของประชาชน

(1) ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องราคาขายพาราตกต่ำ โรคระบาดของพืชขาดแคลนแหล่งน้ำ โดยประชาชนส่วนใหญ่จะร้องขอจากผู้ใหญ่บ้านให้ช่วยเหลือ

(2) ชป. ผปม. นั้น ไม่มีบทบาทในการช่วยแก้ไขปัญหาของประชาชนเลย

9.4 การมีส่วนร่วมในการปกครองหมู่บ้าน

ประชาชนส่วนใหญ่ได้ร่วมประชุมประจำเดือนกับผู้ใหญ่บ้านและมีการซักถามปัญหาข้อข้องใจกับผู้ใหญ่บ้านอย่างเสรี

9.5 กิจกรรมการรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

ประมาณร้อยละ 50 ตอบว่าได้มีส่วนร่วมในลักษณะช่วยพูดกับบุคคล รู้จัก ญาติพี่น้องเกี่ยวกับโทษของการขายเสียงเลือกตั้งของประชาชน

10. จังหวัดระนอง

พื้นที่ในการเก็บข้อมูล คือ อ.กะเปอร์ อ.กระบุรี อ.ละอุ่น และ อ.เมือง
จำนวนประชากรที่สนทนาด้วย 72 คน

10.1 ทัศนะประชาชนต่อการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร

- (1) ประชาชนที่สนทนาด้วยร้อยละ 90 เคยไปเลือกตั้งผู้แทนทุกครั้ง
- (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งขึ้นอยู่กับ
 - 2.1) ร้อยละ 60 พิจารณาจากบุคคลที่ช่วยเหลืองานของส่วนรวมดี
 - 2.2) ร้อยละ 15 พิจารณาจากนโยบายของพรรคการเมือง
 - 2.3) ร้อยละ 5 พิจารณาว่าเป็นคนในท้องถิ่นหรือไม่
 - 2.4) ร้อยละ 20 ไม่สามารถให้คำตอบได้

(3) ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ประชาชนมีความรู้จักตัวบุคคลที่ลงสมัคร
มากน้อยเพียงใด

- 3.1) ร้อยละ 70 รู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- 3.1) ร้อยละ 30 ไม่รู้จัก

(4) ลักษณะการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะใช้วิธีการเข้ามา
ปราศรัยในหมู่บ้าน

(5) ผู้สมัครรับเลือกตั้งนิยมหาเสียงโดยการให้เงินสนับสนุนกลุ่มต่างๆ
ภายในหมู่บ้านให้หิ้วตะแวนนำเงินมาแจกหรือจัดเลี้ยงอาหาร

(6) ลักษณะการเลือกผู้แทนที่ดี คือ การเลือกคนที่เสียสละเพื่อส่วนรวม
เป็นคนในท้องถิ่น ไม่เป็นตัวแทนของพ่อค้าคนกลาง

(7) ผู้แทนที่ราษฎรเลือกเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน
เข้าไปรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ และเข้าไปพิจารณาออกกฎหมายต่าง ๆ

10.2 ทัศนะของประชาชนต่อโครงการ สปม.

(1) ร้อยละ 90 ทราบเกี่ยวกับการรณรงค์เผยแพร่ประชาธิปไตย
และการต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งจาก สป. สปม.

(2) ร้อยละ 100 เห็นด้วยต่อการรณรงค์ต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง
เลือกตั้ง

(3) ร้อยละ 85 เคยพบประสบหนากับ ชป.คปม. ซึ่งเป็นการสนทนาที่บ้านและเวลาประชุมหมู่บ้านที่วัด ซึ่งประเด็นในการสนทนาจะมุ่งเน้นเรื่องประชาธิปไตยของ การซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

(4) ประชาชน ร้อยละ 90 เห็นว่าพฤติการณ์ในการหาเสียงโดยการแจกเงินและสิ่งของเพื่อแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียง เป็นสิ่งที่ไม่ดีและจะไม่ยอมรับเงินและสิ่งของใน ผู้สมัครที่มีพฤติการณ์ดังกล่าวเป็นคนไม่ดี ส่วนร้อยละ 10 มีความเห็นว่าหากนำเงินและสิ่งของมาให้ จะรับเงิน แต่จะไม่ลงคะแนนเสียงให้

(5) กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้วิธีการให้เงินเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้านนั้น ร้อยละ 75 เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หมู่บ้านไม่สมควรรับเงินนั้น แต่ร้อยละ 25 มีความเห็นว่าควรจะได้รับไว้แต่ไม่จำเป็นต้องลงคะแนนเสียงให้

10.3 ปัญหาในการประกอบอาชีพของประชาชน

(1) ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา จะมีบ้างก็เกี่ยวกับสถิติในที่ดินทำกิน เนื่องจากเห็นป่าสงวน และปัญหาค่าครองชีพที่สูง รายได้ไม่พอกับรายจ่าย จากปัญหาที่เกิดขึ้นประชาชนไม่ขอความช่วยเหลือจากใคร นอกจากบางรายจะขอความช่วยเหลือจากทางอำเภอ

(2) ชป.คปม. ที่อยู่ในหมู่บ้าน ไม่ได้มีบทบาทช่วยเหลือแก้ไขปัญหาประชาชน

10.4 การมีส่วนร่วมในการปกครองหมู่บ้าน

บางหมู่บ้านนาน ๆ ผู้ใหญ่บ้านจะเรียกประชุมชาวบ้าน แต่บางหมู่บ้านก็ประชุมทุกเดือน ซึ่งประชาชนที่ตอบคำถามจะเข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง และในการประชุมหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจะเปิดโอกาสให้ลูกบ้าน ชักถามปัญหาข้อขัดข้องได้อย่างเสรี

10.5 การร่วมกิจกรรมต่อต้านการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

มีบางหมู่บ้านที่มีกิจกรรม และประชาชนมีส่วนร่วมในการเขียนป้ายประชาสัมพันธ์ การร่วมประกวดคำขวัญต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง เป็นต้น

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ

ประเมินผลการปฏิบัติงานของชุดเผยแพร่
ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (ชป. ผปม.)

1. ประเด็นการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง

1.1 ประชาชนร้อยละ 100 เห็นว่า การใช้จ่ายเงินในการซื้อเสียงเลือกตั้ง เป็นสิ่งไม่ถูกต้อง ตามกระบวนการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะเป็นเหตุ นำไปสู่การคอร์รัปชันทางการเมือง

1.2 ประชาชน ร้อยละ 90 ยืนยันว่าในการเลือกตั้งที่มีขึ้นในอนาคต จะไม่ยอมรับเงินและสิ่งของที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำมาแจกหรือให้ ในขณะที่ร้อยละ 10 มีความเห็นว่าจะรับเงิน แต่ไม่เป็นข้อผูกมัดว่าจะต้องลงคะแนนให้ผู้สมัครที่ใช้จ่ายเงินซื้อเสียง

1.3 ประชาชนร้อยละ 70 ยืนยันว่าหมู่บ้าน วัด โรงเรียน ไม่ควร รับเงินสิ่งของที่ผู้บริจาคให้เพื่อพัฒนาสาธารณประโยชน์ของส่วนรวม ในขณะที่ร้อยละ 30 มีความเห็นว่าจะรับ เพราะผลประโยชน์เกิดแก่ส่วนรวม แต่ไม่เป็นข้อผูกมัดว่าสมาชิก ของสังคมระดับหมู่บ้านจะต้องลงคะแนนให้ผู้สมัครที่ให้เงินและสิ่งของแก่หมู่บ้าน

1.4 ยังไม่สามารถสรุปได้ว่า การที่ประชาชนยืนยันว่าจะไม่ขายเสียง ของตัวเองในการเลือกตั้ง เกิดจากประชาชนมีจิตสำนึกทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ห่วงแหนและเห็นคุณค่าในสิทธิของตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เนื่องจาก

(1) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการเมืองในขณะจัดเก็บ ข้อมูลประชาชนยัง เกรงกลัวต่ออำนาจของ รสช. ซึ่งประกาศนโยบายเด่นชัดที่จะขจัด การซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง จึงไม่มีใครกล้าพูดเป็นอย่างอื่น

(2) ระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของประชาชน ตามโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านนั้นยังสั้นเกินไป ในขณะที่ประชาชนที่ เคยมีพฤติกรรมทางการเมืองขายเสียงเลือกตั้ง เคยชินต่อการกระทำดังกล่าวมานาน จึงไม่อาจจะเปลี่ยนทัศนคติได้ทันที เพียงแต่ยุติพฤติกรรมชั่วคราวเท่านั้น

(3) จากการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ส.จ. พบว่าประชาชน ทั่วไป อดีตหัวหน้าคะแนนมีความหวังตัวเอง ที่จะเกี่ยวข้องกับนักการเมืองมาก เพราะ คิดว่าตนเองกำลังถูก ชป. ผปม. จับตาดู ผลที่ตามมา คือ การซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้ง ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด

พฤติกรรมดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนยังมีความเกรงกลัวอำนาจรัฐอยู่ หากพื้นที่ใด อำนาจรัฐเข้าไปครอบคลุมถึง ด้วยการใช้มาตรการทางกฎหมาย และการกำกับดูแลอย่างจริงจัง ประชาชนจะไม่กล้าขายเสียงตนเอง อาจกล่าวได้ว่า ชป.ผปม. ที่อยู่ในพื้นที่เป็นตัวแทนของอำนาจรัฐในการดูแลให้ประชาชนอยู่ในกรอบของกฎหมายเลือกตั้ง

ตัวแปรที่สำคัญประการหนึ่งคือ นักการเมืองที่เคยมีพฤติกรรมในการซื้อ - ขายเสียงเลือกตั้ง ในระหว่างการปฏิบัติงานตามโครงการ ผปม. นักการเมืองเหล่านั้นยุติความเคลื่อนไหวใด ๆ เกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่า เมื่อมีการเลือกตั้ง ส.ส. แล้ว การรณรงค์ต่อสู้ทางการเมืองจะมีกลยุทธ์ในการหาเสียงอย่างไร รูปแบบการใช้จ่ายในการหาเสียงจะปรับเปลี่ยนอย่างไร ประชาชนและผู้นำหมู่บ้านจะหันเหไปทางใด ระหว่างตัวแทนอำนาจรัฐ กับนักการเมือง

2. ประเด็นการเผยแพร่ประชาธิปไตย

2.1 เนื่องจาก ชป.ผปม. ยังไม่รู้แนวทางของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับวิธีการเลือกตั้งว่าจะออกมาในรูปแบบใด จึงยังไม่สามารถชี้แจงสร้างความเข้าใจกับประชาชนได้

2.2 การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยการดำเนินวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยและความเข้าใจที่แท้จริงต่ออำนาจหน้าที่ของผู้แทนราษฎร ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร เนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ คือ

(1) ชป.ผปม. ยังมีขีดจำกัดด้านความรู้ ความเข้าใจในการถ่ายทอดให้ประชาชนเข้าใจอย่างกระจ่างชัด

(2) แนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย ค่อนข้างเป็นนามธรรม และห่างไกลตัวประชาชนจึงยากที่ประชาชนจะเข้าใจ

(3) ชป.ผปม. ยังขาดประสบการณ์ และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการเสริมสร้างวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในหมู่ประชาชน

3. การจัดตั้งกลุ่มมวลชนพิทักษ์ประชาธิปไตย

ในการศึกษาพบว่าเกือบทุกพื้นที่ ชป.ผปม. ยังขาดแนวทางในการจัดตั้งกลุ่มมวลชนที่ชัดเจน บุคคลใน ชป.ผปม. ที่รับผิดชอบด้านการจัดตั้งมวลชนขาดประสบการณ์และความเข้าใจในการจัดตั้งมวลชน จึงไม่ปรากฏว่ามีหมู่บ้านใดที่ ชป.ผปม. จะสามารถจัดตั้งกลุ่มประชาชนที่มีอยู่แล้ว ในการเข้าร่วมขบวนการต่อต้านการซื้อเสียงได้

บางหมู่บ้าน ชป.ผปม. ใช้องค์กรทางการปกครองภายในหมู่บ้านที่มีอยู่แล้วคือ คณะกรรมการหมู่บ้าน กรรมการคุ้มบ้าน ให้เป็นองค์กรที่จะร่วมขบวนการต่อต้านการซื้อ-ขายเสียง โดยการสนับสนุนและร่วมมือของผู้นำหมู่บ้าน และข้าราชการในพื้นที่ เช่นพัฒนาการประจำตำบล ซึ่งพบว่าหมู่บ้านนั้นประสบผลสำเร็จในการใช้้องค์กรการปกครองของหมู่บ้านสร้างความเข้าใจกับประชาชนได้ดี

บางอำเภอ เช่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ นายอำเภอเข้ามามีบทบาทในการจัดตั้งองค์กรประชาชนเอง โดยมุ่งที่ "กลุ่มแม่บ้าน" ซึ่งได้รับผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานของ ชป.ผปม. ข้อพึงเป็นห่วงคือ การจัดตั้งองค์กรเกิดขึ้นจากการจัดการของข้าราชการในระดับบนไม่ได้เกิดจากความสันทัดของประชาชนในพื้นที่ หากข้าราชการย้ายไปไม่มีใครดำเนินการต่อ กลุ่มที่จัดตั้งก็อาจจะสลายตัวโดยปริยาย

4. การพัฒนาอาชีพประชาชน

ชป.ผปม. ไม่อาจจะดำเนินการได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ คือ

(1) ปัญหาในการประกอบอาชีพของประชาชน เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกันในระดับชาติ เช่น ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งยากต่อการแก้ไข

(2) ชป.ผปม. ยังขาดประสบการณ์และแนวทางแนะนำประชาชน เนื่องจากเป็นราษฎรในหมู่บ้าน ความเชื่อถือจึงมีค่อนข้างต่ำ นอกจากจะเป็นการพูดคุยในลักษณะปรับทุกข์ ผูกมิตร

(3) กรณีที่ ชป. ผปม. เสนอเรื่องผ่านอำเภอให้ดำเนินการช่วยเหลือ อำเภอก็มีขีดจำกัดที่จะช่วยเหลือได้ เพราะปัญหาเรื่องงบประมาณ นอกจากต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการตามขั้นตอนของงบประมาณแผ่นดิน จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า อำเภอไม่ให้ความสนใจต่อการแก้ไขปัญหาของประชาชน ไม่มีการประมวลข้อมูลปัญหาเพื่อหาทางแก้ไข ขาดการจัดการของอำเภอในการแก้ไขปัญหาของประชาชน

ปัญหาที่พบจากการดำเนินงานตาม โครงการ ผปม.

1. ปัญหาในระดับอำเภอ

(1) อำเภอส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจ ดูแล หรือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของ ชป. ผปม.

(2) ขาดการผนึกกำลังของข้าราชการและส่วนราชการในระดับอำเภอ เช่น พัฒนาการประจำตำบล ในหลายพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ

(3) ปลัดอำเภอที่นายอำเภอมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ผปม. ไม่สามารถทำหน้าที่ในการประสานงานและบริหารโครงการได้อย่างเต็มที่ เพราะปลัดอำเภอมีภารกิจประจำที่มากอยู่แล้ว และต้องเสียเวลาในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของ ชป. ผปม. ส่งจังหวัดทุกสัปดาห์

(4) ชุดปฏิบัติการระดับตำบล หัวหน้าชุดไม่ว่าจะเป็นปลัดอำเภอหรือนายตำรวจสัญญาบัตร และเจ้าหน้าที่ประจำชุดระดับตำบล ส่วนใหญ่ไม่ค่อยออกพื้นที่เพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนการทำงาน of ชป. ผปม.

(5) อำเภอขาดงบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ ต้องใช้จ่ายจากงบประมาณส่วนอื่นของที่ทำการปกครองอำเภอ ซึ่งมีน้อยอยู่แล้ว เมื่อ ชป. ผปม. ร้องขอการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์

2. ปัญหาในระดับหมู่บ้าน

2.1 ปัญหาของ ชป. ผปม.

(1) ทหาร ตำรวจ ที่ประจำ ชป. ผปม. ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ เนื่องจากเป็นคนนอกพื้นที่ (ยกเว้นทหารที่มีหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน

หรือมีภูมิลาเนาใกล้กับหมู่บ้านที่ปฏิบัติงาน ทำให้บางพื้นที่ ทหารจะเข้ามาปฏิบัติงานได้ เฉลี่ยเดือนละ 4 ครั้ง สำหรับตำรวจแล้ว ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าปฏิบัติงานในหมู่บ้าน เพราะงานประจำที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอมีมาก

(2) ชุมปฏิบัติงาน ผปม. ระดับหมู่บ้าน ที่มีศักยภาพในการทำงานสูงสุดคือครู ในพื้นที่ที่ศึกษาพบว่า หากครูประจำ ชป. ผปม. มีความเข้าใจการปฏิบัติงาน และขยันขันแข็งอย่างจริงจัง ชป. ผปม. ชุดนั้น ๆ จะประสบความสำเร็จในการทำงานในระดับหนึ่ง เพราะครูเป็นที่เคารพ นับถือจากประชาชนในหมู่บ้านมีลูกศิษย์ในหมู่บ้าน และมีระดับความรู้ความเข้าใจในการถ่ายทอดให้ประชาชนได้

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ที่ครูประจำ ชป. ผปม. ปฏิบัติงาน เข้มแข็ง เนื่องจากในอำเภอนั้น นายอำเภอสามารถประสานความร่วมมือกับหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอได้ดี แต่ถ้าพื้นที่ใดความสัมพันธ์ระหว่าง นายอำเภอและ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอไม่ดี ก็สร้างภาระหนักอกหนักใจในการปฏิบัติงานของ ครูประจำ ชป. ผปม.

(3) ราษฎรที่เป็น ผสส., อสม. และผู้ทรงคุณวุฒิใน ชป. ผปม. มีบทบาทน้อยในการทำงาน เนื่องจากมีปัญหา ประชาชนไม่ยอมรับ ด้านความรู้ ความสามารถของ ผสส., อสม. บางคนที่พูดกับเพื่อนบ้านมากเกินไปก็ก่อให้เกิดความรำคาญ กรณีในหมู่บ้านใดที่ ชป. ผปม. ในส่วนของทหารและครู ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน ราษฎรใน ชป. ผปม. ก็ไม่สามารถดำเนินการอะไรได้เลย

(4) ชป. ผปม. มีปัญหาในการรายงานผลงานทุกสัปดาห์ ซึ่ง ถิ่นกระชั้นเกินไป ชป. ผปม. บางชุดระบุว่า มีปัญหาในการกรอกแบบรายงานกิจกรรม การปฏิบัติทำให้บางครั้งจำเป็นต้องเขียนกรอกข้อมูลรายงานอำเภอ

(5) ชป. ผปม. ขาดการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่อาศัยวัสดุจากโรงเรียนที่ครูนั้นสังกัดอยู่

(6) ในหลายพื้นที่ ชป. ผปม. ถูกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงาน ขาดการดูแล สนับสนุนและติดตามผลการทำงานจากชุดปฏิบัติการระดับตำบลและอำเภอ ดังนั้นในหมู่บ้านห่างไกล การปฏิบัติงานของ ชป. ผปม. จึงไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

(7) ชป. ผปม. หลายชุดยังขาดความเข้าใจในหลักการทำงานตามอำนาจหน้าที่ในแต่ละด้าน มีเพียงครูเท่านั้นที่สามารถสร้างความเข้าใจได้ สำหรับชป. ผปม. อื่น ๆ คือ ทหาร หรือตำรวจ นั้น ส่วนใหญ่มีปัญหาในการพูดสื่อความเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับประชาชน (ยกเว้น ทหารที่เป็นชุดปฏิบัติภารกิจจิตวิทยาที่มีขีดความสามารถสูง) ด้านราษฎรประจำ ชป. ผปม. นั้น ความรู้ ความเข้าใจยังอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากระยะในการฝึกอบรมและสร้างความเข้าใจกับ ชป. ผปม. สั้นเกินไป

3. ปัญหาในเขตเทศบาล

ชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยในเขตเทศบาลปฏิบัติงานไม่ค่อยได้ผล
เนื่องจาก

(1) ต้องเผชิญปัญหาการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งพนักงานเทศบาลตกอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของนิกการเมืองท้องถิ่น จึงไม่กล้าดำเนินการใด ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ทางการเมืองของนิกการเมืองท้องถิ่น

(2) ลักษณะสังคมในเขตเมือง ยากต่อการปฏิบัติ บางกลุ่มอาจมีความรู้ทางการเมืองสูง เนื่องจากได้รับข่าวสารบ้านเมืองตลอดเวลา บางกลุ่มไม่มีความสนใจทางการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะต้องหมกมุ่นกับการประกอบอาชีพ จึงเป็นการยากต่อการปฏิบัติงานของชุดเผยแพร่ของเทศบาล

ข้อเสนอปรับปรุงการปฏิบัติงานตาม โครงการ ผปม.

1. การปรับปรุงการประชาสัมพันธ์

จากข้อมูลที่ศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์เผยแพร่ประชาธิปไตย และต่อต้านการซื้อขายเสียงเลือกตั้งจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ มากกว่าที่จะรู้จากการปฏิบัติงานของ ชป. ผปม. ดังนั้นจึงควรพิจารณาปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

1.1 การดำเนินงานตามโครงการ ผปม. ช่วงที่ 2 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2534 จนถึงวันเลือกตั้ง ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล ข่าวสารควบคู่กับการปฏิบัติงานของ ชป. ผปม. ทั้งนี้ให้คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนในหมู่บ้านเป็นสำคัญ

1.2 เนื้อหาการประชาสัมพันธ์ ควรมีการกำหนดช่วงระยะเวลาและ
เหมาะสม กล่าวคือ

(1) เมื่อรัฐธรรมนูญ และกฎหมายเลือกตั้ง ยังไม่ประกาศใช้
ควรเน้นเนื้อหาด้วหลักการทั่วไป

(2) เมื่อรัฐธรรมนูญ และกฎหมายเลือกตั้งประกาศใช้แล้ว
เน้นเนื้อหาตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายเลือกตั้ง

(3) เมื่อกำหนดวันเลือกตั้ง เปิดรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้ง
เป็น ส.ส. แล้ว เน้นการให้ข้อมูลประชาชนเกี่ยวกับวันเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
วิธีการเลือกตั้ง โทษของผู้กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง และการรณรงค์ให้ประชาชน
ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.3 รูปแบบ และวิธีการประชาสัมพันธ์ ควรแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

(1) ในระดับประเทศ เป็นการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไป
กลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนทุกคน ทุกสาขาอาชีพ

(2) ในระดับพื้นที่ เป็นการประชาสัมพันธ์เฉพาะตามสภาพพื้นที่
กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนในหมู่บ้านที่มีสิทธิเลือกตั้ง โดยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน
ให้จังหวัด อำเภอพิจารณาปรับการประชาสัมพันธ์ให้เหมาะสม

1.4 ให้ทุกอำเภอ จัดตั้งชุดประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ สนับสนุนการ
ปฏิบัติงานของ ชป. ผปม. ในลักษณะของชุดปฏิบัติการจิตวิทยาของอำเภอเคลื่อนที่
ไปตามจุดต่าง ๆ เพื่อสอดแทรกเนื้อหา พร้อม ๆ กับการบันเทิง โดย

(1) พิจารณายุบภารกิจของชุดปฏิบัติการระดับตำบล ซึ่งจาก
ข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจที่กำหนดไว้ แล้วให้นำงบประมาณที่
ตั้งไว้ไปสนับสนุนการจัดหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ และสนับสนุนเป็นค่าวัสดุ อุปกรณ์
ในการทำงานของ ชป. ผปม. หมู่บ้านละ 200 - 300 บาท

(2) ชุดประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของอำเภอ ควรระดมทรัพยากร
บุคคลในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเคยผ่านการเป็นวิทยากรฝึกอบรมกลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ มาแล้ว
เข้าร่วมเป็นชุดประชาสัมพันธ์ โดยนายอำเภอมอบหมายให้ปลัดอำเภอคนหนึ่งเป็นหัวหน้าชุด
พร้อมกับการประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจน

1.5 การประชาสัมพันธ์ในระดับหมู่บ้าน หากหมู่บ้านใดมี หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ให้ใช้หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านด้านการประชาสัมพันธ์ให้มากที่สุด โดย ชป. ผปม. ประสานความร่วมมือกับ ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการเผยแพร่ผ่านหอกระจายข่าว

1.6 การประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลการเลือกตั้งแก่ประชาชน จากข้อมูลที่ได้ พบว่า การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละครั้งประชาชนไม่มีโอกาสรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครเลย เนื่องจากผู้สมัครไม่เข้ามาหาเสียงในหมู่บ้าน มีเพียงรถโฆษณาประชาสัมพันธ์ เท่านั้น

ดังนั้น ชป. ผปม. ควรมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด เผยแพร่ให้ประชาชนทราบด้วย แต่ต้องระมัดระวังการแปรเปลี่ยนเป็นการชี้แนะให้เลือกผู้สมัครหมายเลขใดหมายเลขหนึ่งโดยเฉพาะ จึงต้องพิจารณาข้อมูลใดเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สมควรเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ ประกอบการตัดสินใจได้บ้าง เพื่อป้องกันการตกอยู่ภายใต้การชี้แนะการลงคะแนนเสียงของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (หัวคะแนน, ผู้นำหมู่บ้าน)

2. การปรับปรุงชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน

2.1 ให้มีการฝึกอบรม ชป. ผปม. เพิ่มเติมอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อเพิ่มพูนทักษะ และเนื้อหาในการปฏิบัติงาน

2.2 ให้จังหวัด และอำเภอมีการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหากับหน่วยขึ้นตรง และผู้บังคับบัญชาของทหารและตำรวจใน ชป. ผปม. ที่ไม่สามารถเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ประจำ หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ จะทำให้ ชป. ผปม. ขาดพลังในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาใกล้วันเลือกตั้ง

2.3 ปรับวิธีการทำงาน ของ ชป. ผปม. ใหม่ โดยวางเป้าหมายการทำงานที่กระชับ และชัดเจนยิ่งขึ้น มีการระบุกิจกรรมให้ชัดเจนว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร และทำกับใคร และมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาการเลือกตั้ง และผู้มีอิทธิพลเป็นสำคัญ

2.4 การทำงานด้านการจัดตั้งมวลชนเพื่อต่อต้านการซื้อเสียง และการใช้อิทธิพลของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ นั้น ให้ ชป. ผปม. เน้นการจัดตั้งท้องคกรการ

ปกครองของหมู่บ้านที่มีอยู่แล้ว ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการเข้าถึงประชาชน สำหรับหมู่บ้านใด ที่มีกลุ่มมวลชนจัดตั้งอยู่แล้ว ก็ใช้ประโยชน์จากกลุ่มนั้น การจัดตั้งมวลชนชั้นใหม่ ในระยะเวลาอันสั้นนั้น ยากที่จะดำเนินการให้บรรลุผลได้

2.5 ในพื้นที่ที่เป็นเขตอิทธิพลของผู้มีอิทธิพล ให้พิจารณาเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเข้าไปช่วยเหลือการทำงานของ ชป. ผปม. โดยมีการพิจารณาถ่วงน้ำหนักของผู้ที่จะเข้าไปทำงาน เป็นกรณีพิเศษ

2.6 ให้มีการปรับปรุงแบบการรายงานผลการปฏิบัติงานของ ชป. ผปม. ใหม่ โดยเน้นที่คุณภาพของการทำงาน ไม่ควรเน้นการวัดปริมาณของการทำงาน และควรกำหนดช่วงเวลาของการรายงานแต่ละช่วงให้เหมาะสม ไม่ควรให้การรายงานถี่เกินไป

3. การปรับปรุงการบริหารเพื่อสนับสนุนโครงการ ผปม.

3.1 การบริหารโครงการในระดับอำเภอ ควรปรับปรุงดังนี้

(1) นายอำเภอ ควรระดมความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ของอำเภอที่มีข้าราชการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยเฉพาะพัฒนากร เกษตรตำบล และ สาธารณสุขประจำตำบล เนื่องจากข้าราชการเหล่านี้มีการปฏิบัติงานที่ใกล้ชิดประชาชน อยู่แล้ว จะสามารถช่วยเสริมการทำงานของ ชป. ผปม. ได้ อย่าให้การปฏิบัติงานจำกัด อยู่เฉพาะฝ่ายปกครองของอำเภอเท่านั้น

(2) การแต่งตั้งปลัดอำเภอที่รับผิดชอบโครงการ ผปม. ของ อำเภอ ควรพิจารณาตั้งปลัดอำเภอฝ่ายส่งเสริมการปกครองเป็นผู้รับผิดชอบ ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และ ชป. ผปม. หากอำเภอใดไม่มีปลัดอำเภอฝ่าย ส่งเสริมการปกครอง ควรพิจารณาแต่งตั้งปลัดอำเภอที่มีเวลาเพียงพอสำหรับโครงการ ผปม.

(3) อำเภอควรพิจารณาว่า พื้นที่ใด หมู่บ้านใด มีปัญหาการ ขี้-ขายเสียงเลือกตั้ง และมีผู้มีอิทธิพลสูง ควรมุ่งเน้นให้การสนับสนุนการทำงานของ ชป. ผปม. เป็นกรณีพิเศษ

3.2 สร้างความแข็งแกร่งของกลไกทางกฎหมาย โดยให้ผู้บริหารระดับสูงสร้างความมั่นใจ และหลักประกันแก่เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่จะรักษาความถูกต้องของกฎหมายเลือกตั้ง และให้มีการประสานร่วมมือระหว่าง ฝ่ายปกครอง ตำรวจ และทหาร ในการปราบปรามผู้มีอิทธิพลอย่างจริงจัง

3.3 หน่วยราชการระดับจังหวัด และอำเภอ ควรลดความพึ่งพา ค่อนักการเมือง และผู้มีอิทธิพลทุกรูปแบบ เพื่อแก้ปัญหาการปฏิบัติงานแบบลูบหน้าปะจมูก ขณะเดียวกันควรมีการพิจารณาสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหารให้แก่หน่วยราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ที่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของผู้มีอิทธิพลอย่างเต็มที่

สรุป

ภายใต้เงื่อนไขของระยะเวลาในการเตรียมโครงการ การพัฒนาฝึกอบรม ผู้ปฏิบัติงาน และช่วงระยะเวลาดำเนินการตามโครงการที่สั้น นั้น ได้กลายเป็นปัจจัยจำกัดการปฏิบัติงานตามโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ให้ประสบความสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานของ ชป.ผปม. ประสบผลสำเร็จในการสร้างความตื่นตัวและให้ความรู้ประชาชนให้รู้ถึงผลดี ผลเสียของการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งเท่านั้น
2. ไม่อาจสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของ ชป.ผปม. จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้งต่อกลุ่มประชาชนที่ซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งได้อย่างถาวร เพราะมีปัจจัยอื่นที่เป็นเงื่อนไข เช่น ระยะเวลาดำเนินการยังสั้นเกินไป พฤติกรรมของประชาชนในวันเลือกตั้งจริง ๆ ยากที่จะคาดการณ์ได้ ดังนั้นการหวังผลในระยะสั้นช่วงการเลือกตั้ง จะต้องให้ ชป.ผปม. เป็นชุดปฏิบัติการที่คอยควบคุมดูแลพฤติการณ์การซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งจนกว่าการเลือกตั้งจะเสร็จ
3. ชป.ผปม. ยังไม่สามารถขจัด หรือตัดถอนอำนาจและอิทธิพลของนักการเมือง หรือผู้มีอิทธิพลที่ใช้อำนาจและอิทธิพลซื้อเสียงเลือกตั้งได้ เพราะอำนาจและอิทธิพลดังกล่าวแผ่กระจายด้วยอำนาจป่าเถื่อน อำนาจทางเศรษฐกิจ และอำนาจทางสังคม ในขณะที่ ชป.ผปม. รวมถึงข้าราชการระดับอำเภอ ไม่มีพลังสนับสนุนที่เพียงพอจะต้านพลังอิทธิพลได้

4. การแก้ไขปัญหาค่าการซื้อ-ขายเสียงเลือกตั้งที่ถาวรนั้น ขึ้นอยู่กับ การ บังคับใช้มาตรการทางกฎหมายให้มีสภาพบังคับใช้อย่างจริงจัง ทัวถึง พร้อมกับการ ปรับระบบการบริหารราชการให้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าไปดูแล ควบคุมพฤติกรรมของ ผู้กระทำความผิดกฎหมายในระดับตำบล หมู่บ้าน เป็นการนำอำนาจรัฐตามกฎหมายอยู่เหนือ ประชาชนอย่างถาวร เพื่อทดแทนอำนาจและอิทธิพลเถื่อนที่ครอบงำชีวิตของประชาชน

คณะวิจัยประเมินผล

ผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย
ผู้ควบคุมการวิจัย	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการเมืองและการปกครอง
ผู้วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงาน	นายตระกูล มีชัย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6

คณะเจ้าหน้าที่จัดเก็บข้อมูลภาคสนาม

ชุดที่ 1

(1) นายประมุข	เพชรสว่าง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7	หัวหน้าชุด
(2) นายประสิทธิ์	การกลาง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6	
(3) นางรัตนารักษ์	ศรัพยากรณ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5	
(4) นางธนาพร	พันธุ์เพชร	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5	

ชุดที่ 2

(1) นายสุเวทย์	เมธาวิบูล	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7	หัวหน้าชุด
(2) น.ส. ขวัญ	สงวนเสริมศรี	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6	
(3) น.ส. ดวงเดือน	ข้าของ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5	
(4) นายบุญยัง	โหมตเทศน์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5	

ชุดที่ 3

(1) นายชานาญ	รัตนศิลา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7	หัวหน้าชุด
(2) นายมนัสชัย	ชินชโลมแสน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5	
(3) นายสรัด	สินุชก	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5	
(4) นางปิยาภรณ์	วงศ์วานิช	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5	

ชุดที่ 4

(1) นายตระกูล	มีชัย	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6	หัวหน้าชุด
(2) นางปรียา	ปาลีโพธิ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6	
(3) นายวิษุทธิ์	จินโต	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4	
(4) นางอัจฉรา	กรพินธุ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4	

ชุดที่ 5

(1) นายนพดล	เพชรสว่าง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6	หัวหน้าชุด
(2) นายบุญเลิศ	พรมชวด	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5	
(3) นายรักกิจ	ศรีสรินทร์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5	
(4) นายอโนทัย	ไกรเนตร	นักวิชาการช่างศิลป์ 5	

